

Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Svezak

www.geocities.com/svezak

Broj 5
Godina IV

Tema broja
**Kako prepoznati
teškoće u čitanju?**

Svezak

Časopis Društva knjižničara Bilogore,
Podravine i Kalničkog prigorja

Broj 5 I Godina 5 | Bjelovar, 2003. godine

Sadržaj

Uvodna riječ.....	3
33. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva.....	4
Proširenje i opremanje knjižnice i čitaonice u Čazmi.....	5
Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica u 2002. godini.....	6
Otvara se knjižnica u općini Sv. Ivan Žabno.....	7
Bogat kulturni program Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci u 2002. godini.....	8
Metel i u đurđevačkoj Gradskoj knjižnici.....	10
Aukcijom slika do računala za đurđevačku Gradsku knjižnicu.....	10
Oproštaj sa starim bibliobusom.....	11
Nešto o korisnicima Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica.....	12
Promocije knjiga u OŠ Rovišće.....	14
OŠ Ljudevita Modeca, Križevci - Ugostili smo Antu Gardaša.....	14
Stručno vijeće školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije.....	15
Projekt Đurđevački vremeplov prirode očima fotografa i slovom spisatelja.....	16
Edukacija školskih knjižničara u Metel WIN-u.....	18
Jadranka Slobodanec.....	19
Biti dobar knjižničar - Razgovor sa Zorkom Renić.....	21
Jiri Menzel u Bjelovaru.....	23
Stručni skupovi - "Knjižničarska jesen 2002.".....	24
Digitalizacija građe u knjižnicama s osvrtom na digitalizaciju Hemeroteke u Gradskoj knjižnici "Franjo Marković" Križevci.....	26
Motivacija knjižničara.....	28
Anketa o čitanosti novina i časopisa u koprivničkoj Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" - Podravci najradije čitaju o Podravcima.....	30
Tinejdžeri koji čitaju!.....	31
Čitamo s vama - Kako prepoznati teškoće u čitanju?.....	32
Znate li što je disleksija?.....	33
Knjige za sve.....	35
Kako prilagoditi Web stranice osobama s posebnim potrebama?.....	35
Županijsko nakladništvo u 2002. godini.....	36
Kreativnost u knjižnici.....	38
Svijet u Zagrebu.....	38
In memoriam - Božena Loborec.....	39
Šareni dučan Koprivnica.....	40

Izdavač:

Društvo knjižničara Bilogore,
Podravine i Kalničkog prigorja,
Šetalište dr. Ivše Lebovića 9, Bjelovar

Za izdavača:

Dražen Herman

Uredništvo:

Ljiljana Vugrinec, Ilija Pejić, Mirjana
Milinović, Tatjana Cifrank-Kostelac,
Dražen Herman, Marjana Janeš-Žulj

Glavni urednik:

Marjana Janeš-Žulj

Lektura i korektura:

Anica Šabarić

Grafički urednik:

Branko Šabarić

Tisk:

Offset Bogadi, Koprivnica

Naklada:

400 komada

*Tiskanje ovog broja pomogli su
Grad Bjelovar, Grad Koprivnica,
Bjelovarsko-bilogorska županija,
Koprivničko-križevačka županija*

Ilustracija na naslovnoj stranici:

Branko Šabarić, 2003.

Uvodna riječ

Članovi Glavnog odbora i Uredništva Sveska na "veselom" sastanku u Đurđevcu

Ponovno je pred vama, dragi čitatelji, novi broj Sveska koji ulazi u petu godinu izlaženja. Vjerujemo da će ovaj broj, kao i svi dosadašnji, obradovati sve knjižničare, ali i sve one koji koriste knjižničarske usluge u svim vrstama knjižnica diljem triju županija koje pokriva naše Društvo. Kako je rad na Svesku (od pisanja tekstova do uredničkog rada) dobrovoljan, ponosni smo što smo zadržali ritam izlaženja glasila i nadamo se da su naši prilozi aktualni i zanimljivi.

Stranice i ovog broja Sveska bile su otvorene knjižničarima, čitateljima i stručnjacima koji su nam pripremili obilje zanimljivog materijala. U novom broju Sveska saznat ćete puno o radu Društva, aktivnostima u narodnim i školskim knjižnicama, o stručnim savjetovanjima, o našim korisnicima... i više korisnih i zanimljivih informacija. Posebno treba istaknuti tematsku cjelinu pod naslovom: Kako prepoznati teškoće u čitanju, koja govori o uslugama u knjižnicama za osobe s posebnim potrebama. U ovom broju Sveska imamo novu rubriku pod naslovom: Predstavljamo vam... i rubriku Nakladnik-sponzor.

O svemu tome i još mnogo drugih zanimljivosti saznat ćete u novom broju Sveska. Nadamo se da će naši čitatelji, od knjižničarske struke, ali i svi ostali, naći zanimljivo štivo za sebe. Svezak je naš zajednički dokument koji govori o radu i aktivnostima Društva, ali i pojedinih knjižnica.

Na kraju zahvaljujemo autorima na prilozima za Svezak i svima onima koji su na bilo koji način, svojim radom, savjetima, prijedlozima ili materijalnom i moralnom pomoći pridonijeli stvaranju petog broja časopisa.

Kako bogatstvo priloga u Svesku ne ovisi samo o brojnosti zbivanja i aktivnostima u Društву i u našim knjižnicama, već ponajprije o prilozima suradnika, pozivamo vas da se pišući za neki od sljedećih brojeva Sveska uključite u razmjenu iskustva, mišljenja, inovacija i ideja.

33. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva

piše Mirjana Milinović

Prošle smo godine imali veliku čast biti domaćinima 33. skupštine HKD-a, održane u Daruvarskim toplicama od 25. do 27. rujna.

Tema Skupštine bila je Upravljanje promjenama u hrvatskim knjižnicama. Stručni dio odvijao se kroz tri dijela: 14 plenarnih izlaganja, 21 izlaganje na posteru i 14 paralelnih izlaganja u okviru tri podteme te panel diskusiju.

Mnoštvo zanimljivih predavanja i izlaganja privuklo je velik broj sudionika. Nagli razvoj tehnologije, potreba za što kvalitetnijim obrazovanjem i osobito potreba za širom suradnjom, dovodi nas, knjižničare, do saznanja da sve više moramo paziti na promicanje svoje struke. Za to je, svakako, uz stalno stručno usavršavanje, potrebno promicati i Etički kodeks, izuzetno važan za našu struku, a kojim se određuju temeljna pravila ponašanja koja obvezuju knjižnične djelatnike. Uz suradnju sa srodnim udrugama u Hrvatskoj, potrebno je osobito poticati i međunarodnu suradnju, posebno s IFLA-om i EBLIDA-om. Sve će to na kraju rezultirati pozitivnom slikom HKD-a unutar hrvatskog društva i, nadamo se, poboljšati status knjižničara u našem društvu.

Mnogo se govorilo i o managmentu i marketingu kao novim oblicima promicanja struke. Nezaobilazan je bio i projekt NISKA.

Jedan od zaključaka tematskog dijela je i onaj koji se odnosi na organizacijsku shemu stručnog dijela Skupštine. Naime, pokazalo se da je ovakav način rada zamoran i nedovoljno atraktivran, pa je odlučeno da će se takva shema promijeniti u korist praktičnog rada u okviru radionica. To je dobrodošla novost i zacijelo će ubuduće privući još veći broj sudionika.

I naše je Društvo dalo svoj doprinos struci na ovoj Skupštini. Kolege Ilija Pejić i Danko Tkalec predstavili su projekt "Mreža knjižnica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji". Zorka Renić na posteru je prikazala "Motivaciju kakvu sanjamo", a Ljiljana Vugrinec i D. Petrić "Knjižnice za korisnike: uvažavanje mišljenja korisnika - preduvjet bolje komunikacije". Dijana Sabolović-Krajina imala je izlaganje "Upravljačke tehnike i postupci - koliko ih koristimo?".

Na Skupštini smo imali i gošću iz Švedske, Christinu Tovote, koja je održala predavanje "Academic library: how to make it visible inside and outside campus", te gostu s Kosova - Ramadana Beshirija.

I ove su godine za poseban doprinos struci dodijeljene nagrade. Kukuljevićevu povelju dobili su Kata Ivic, Jelka Petrak, Marija Šegota-Novak, Ivan Pehar i Mirna Wilier, a načinu Eva Verona: Snježana Radovanlija Mileusnić, Sofija Klarin, Andrea Božić, Andreja Silić i Verena Tibljaš.

Na izbornom dijelu Skupštine izabrana su nova tijela HKD-a. Tako je nova predsjednica u dvogodišnjem mandatu Alemka Belan-Simić. Izabrani su i novi članovi Glavnog i Nadzornog odbora te Etičkog povjerenstva. Prije usvajanja novog teksta Statuta HKD-a, predstavljenog u posebnom izlaganju na Skupštini, delegati su pozvani na raspravu nakon koje je uslijedilo njegovo usvajanje.

Daruvarskom smo Skupštinom pokazali da zaista znamo i možemo organizirati ovakve skupove. Ono što smo uspjeli načuti u kuloarima, uz kavu, uglavnom je pozitivno, bar što se tiče same organizacije skupa. Prigovori koje smo čuli odnose se najviše na samu koncepciju (previše predavanja, malo prakse), ali to će se promjeniti. U svakom slučaju, vjerujem da smo zaslužili jednu veliku peticu (baš sam skromna!) i zahvaljujem cijelom Organizacijskom odboru i svima koji su na bilo koji način pripomogli i pošteno odradili svoj dio posla.

Preuređeni i proširen prostor čeka postavljanje parketa i namještanje novim namještajem

Proširenje i opremanje knjižnice i čitaonice u Čazmi

piše Ilija Pejić

Za sve je potrebno vrijeme. Za ostvarenje knjižničnih planova znatno duže. Samozatajni i ustrajni knjižničari se zato i znaju radovali uspjesima. U Knjižnici i čitaonici u Čazmi sve do 2001.g. radila je sama knjižničarka Vinka Jelić, jer je još 1991. g. Dražen Pavlić otišao na novo radno mjesto. Spomenute 2001. dolaze nove snage. Ravnateljica Centra za kulturu "S. Kolar", u čijem je sastavu knjižnica, postaje poduzetna Jadranka Kruljac-Sever, a voditeljica knjižnice Vesna Sekulić. Odmah se započinje s revizijom fonda koja nije obavljana punih dvanaest godina pa je tom prigodom otpisano oko 4.500 sv., uglavnom suvišnih primjeraka, pokidanih, otuđenih i nevraćenih knjiga. Potom se izrađuju projekti preuređenja, proširenja i opremanja knjižnice. Istovremeno kreće i računalna obrada grade u METEL-u.

Korisnički prostor za 700 članova koliko ih ova knjižnica godišnje učlani (na 140 m² smješteno je bilo 20.000 sv. knjiga u slobodnom pristupu, poslije revizije 15.660 sv. te veća zborka neuvezane periodike i nekonvencionalne grade) postao je pretijesan bez odgovarajuće čitaonice, spremišta... Djelatnici su bili u još težem položaju bez odvojenoga prostora za obradu i ostale poslove, bez čajne kuhinje, bez toaleta, bez centralnog grijanja pa je zimi u knjižnici bilo hladno. Na sreću, do knjižnice je neiskorišteni prostor (60 ni2) u kojem je nekada bio Crveni križ. Idealan za spremište, čajnu kuhinju i odvojeni rad knjižničara. Otvaranjem pregradnog zida knjižnice dobiven je kompaktan prostor za studijski rad. Uz postojeće odjele (Dječji, Odjel za odrasle) Čazma je po prvi put dobila Studijski odjel (osam

radnih mesta,dva mesta za rad na računalima, kosa polica za časopise, ormara za AV- gradu...) te se uvrstila u suvremene gradske knjižnice. Za dodatnih 20 m² knjižnica je proširena pripajanjem dosada neiskorištenog hodnika jednostavnim otvaranjem pregradnog zida. U tom prostoru bit će Čitaonica dnevnog tiska te časopisa, što je još jedna od novina veoma važna u ponudi svake suvremene knjižnice. Dakle, umjesto sa 140 m², od sada će knjižnica raspolažati s iskoristivih 220 m².

Prema zamisli arhitektice gđe Dubravke Jeličić-Veić Sukreški (MKM inženjering d.o.o. Zagreb) koja je u suradnji s Matičnom službom izradila cjelokupni projekat preuređenja, dosadašnjim policama u korisničkom dijelu pridodane su nove kose police za periodiku, jednostrane i dvostrane police za knjige, stolovi za rad na računalima, ormara za AV-gradu te veliki polukružni stol za knjižničara informatora. Za spremišni prostor izgrađene su nove jednostrane i dvostrane police. Uz to, knjižnica je obogaćena i novom opremom: fotokopirnim aparatom, TV-om (kućno kino), glazbenom linijom, videoigramu za djecu... U novi prostor uvedeno je centralno grijanje, na podove postavljeni novi parketi, staze od tepisona, ugrađeni su novi prozori, vrata, zidovi obojani...

Novca nikada nije dovoljno, no kad ustreba, sposobni ljudi ga i priskrbe. Za nabavu namještaja i ostale opreme Ministarstvo kulture osiguralo je 100.000 kuna, za građevinske radove Grad Čazma 120.000 i Bjelovarsko-bilogorska županija 12.500. Kao pravi menadžer gđa Kruljac-Sever je našla i sponzora u Čazmatransu-Prijevozu koji je pomogao s 5.000 kuna, ali je osigurala i 11.500 kuna iz vlastitih sredstava. Sveukupni poslovi preuređenja i opremanja koštali su 240.000 kuna. Građevinske radove izveli su: Komunalije Čazma, Dl Česma iz Čazme i Domus Plastika iz Ivanić Grada. Kad se 2004.g. sanira i cjelokupno krovište, projekat knjižnice bit će dovršen.

Ulaganja u kulturu dugoročna su

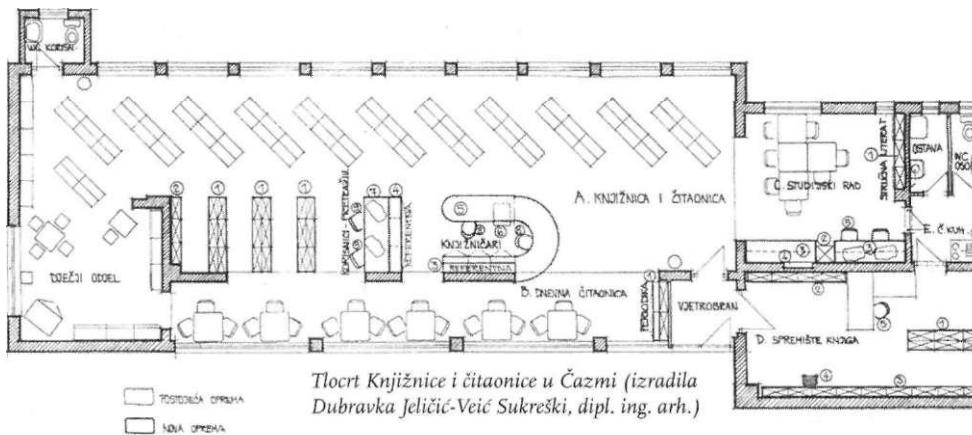
strateška ulaganja, a nikako trošak, jer uloženi se kapital višestruko vraća oplemenjen znanjima budućih generacija koje imaju viziju. Nije nerealno očekivati da

će u čazmanskoj knjižnici za koju godinu biti i 1000 članova (dakle 15 % građana), jer sustavnijim radom s djecom, odgajanjem budućih korisnika, osmišljenjom nabavom

periodičkih izdanja, građe na novim medijima, s više pristupnih mesta internetu za korisnike... u nove, oku ugodne i tople prostore pohrbit će i drugi željni stjecanja novih znanja, ali

i oni kojima će ta znanja svakodnevno biti od koristi (učenici, studenti, visokoobrazovani, poduzetnici...).

Radujem se s knjižničarima ove knjižnice da su Grad Čazma, Bjelovarsko-bilogorska županija, Ministarstvo kulture i donatori pomogli ostvarenju naših zajedničkih vizija.

Tlocrt Knjižnice i čitaonice u Čazmi (izradila Dubravka Jeličić-Već Šukreški, dipl. ing. arh.)

Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica u 2002. godini

piše Dijana Sabolović-Krajina

U radu koprivničke Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" 2002. godina po mnogo čemu je prijelomna. Stručno-znanstveni odjel na novih 2301112 u potkovlju zgrade, zasigurno jedan od najljepših i najsvremenijih knjižničnih prostora u Hrvatskoj (a možda i šire?) svečano je otvoren za javnost 5. studenoga 2002. Time je završena još jedna etapa u adaptaciji i rekonstrukciji knjižnične zgrade. Inače, koprivnička knjižnica je specifična po načinu kako dolazi do toliko potrebnog prostora za rad s korisnicima, jer se već godinama u istoj zgradbi paralelno odvijaju građevinski radovi i stručni rad s korisnicima. Da podsjetimo, kako bi se maksimalno iskoristile prostorne mogućnosti oko 120 godina stare zgrade (spomenik kulture prve kategorije) za potrebe novih usluga i smještaj knjižnične

graje, pristupilo se njenoj adaptaciji i rekonstrukciji. 1996. godine izrađen je idejni načrt, 1997. glavni i izvedbeni projekt, 1997.-1998. u podrumskom dijelu uređeno je funkcionalno spremište knjiga i dvorana Multimedija za kulturna i edukativna događanja, 1998.-1999. preuređen je Odjel za odrasle u prizemlju i Dječji odjel na polukatu, a 2001.-2002. neiskorišteni tavanski dio je preuređen u moderni Stručno-znanstveni odjel. 2003. godine planira se završetak radova preuređenjem prvog kata za potrebe čitaonice - Internet caffea i internih stručnih službi.

U 2002. godini koprivnička knjižnica se konačno svrstala u red knjižnica koje svojim građanima mogu osigurati cjelodnevnu otvorenost. Zahvaljujući razumijevanju gradske vlasti te zapošljavanju dvije

nove djelatnice, Knjižnica radi u prije- i poslijepodnevnim satima. Iako broj djelatnika nije dovoljan i daleko je ispod standarda, maksimalnim zalaganjem zaposlenih dosegnut je jedan od najvažnijih uvjeta za funkciranje javne knjižnice.

Prošle godine koprivnička Knjižnica je postigla čitav niz rekorda - učlanila je 5068 korisnika (417 više nego prethodne godine), broj posjeta iznosio je 50400 (4869 više nego prethodne godine), prosječna dnevna posjećenost iznosila je 156 korisnika, a u bibliobusu 60 korisnika. Ovi podaci se odnose samo na cirkulaciju knjiga i članova koja se bilježi kompjutorski, a stvarna posjećenost i prosječna dnevna posjećenost bila je mnogo veća zbog korištenja knjižnične građe u samoj knjižnici, korištenja čitaonica, kompjutorskih i likovnih radionica, pričaonica, interneta, multimedije, književnih susreta, pripremanja tema na zahtjeve korisnika itd.

Broj posudbi knjiga u Dječjem odjelu, Odjelu za odrasle i Stručno-znanstvenom odjelu iznosio je 77563 sveska (16387 svezaka više nego prethodne godine), a u Bibliobusu 23.518.

U 2002. godini nabavljeno je i u inventar upisano 6644 svezaka knjiga, što je za 282 svezaka više nego prethodne godine. Kupljeno je 5035 svezaka knjiga, a na poklon je dobiveno 1599 svezaka knjiga. Od literature na stranim jezicima treba spomenuti donaciju gospode Olivije Fištrović iz Chicaga, inače rodene u selu Reki kraj Koprivnice, koja je u dva navratom brodom poslala i Knjižnici poklonila preko 1000 svezaka knjiga iz područja povijesti, Domovinskog rata i ekonomije, zatim donaciju Blanke Berljak, učenice koprivničke Gimnazije, dobivenu kao prva nagrada na natječaju kreativnog pisanja Cambridge University Pressa (41 sv. knjiga i popratne audio-kasete) za usavršavanje engleskog jezika.

U usporedbi sa Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, Knjižnica se prošlogodišnjom nabavom knjiga kretala u okvirima minimuma standarda nabave s obzirom na broj stanovnika Koprivnice. S druge strane, svojim fondom od 62000 sv. knjiga daleko je ispod standarda, kao županijska matična knjižnica, budući da Koprivničko-križevačka županija ima oko 130.000 stanovnika.

Tijekom cijele godine u Knjižnici su se održavale izložbe knjižnične građe, predavanja, tribine, književne večeri, pričaonice, kompjutorske i kreativne radionice za djecu, video-projekcije i glazbene slušaonice za djecu, programi za djecu i mlade, invalidne osobe, slijepе osobe, starije i nemoćne. Od akcija održane su Ljetne tržnice knjiga, Knjižnica otvorenih vrata (u jednom danu 215 koprivničkih građana koji još nisu bili članovi knjižnice na poklon je dobilo besplatnu jednogodišnju članarinu), Mjesec hrvatske knjige, SOS za bibliobus.

Stručnom obrazovanju i usavršavanju djelatnika Knjižnice posvećuje se velika pozornost, kao preduvjetu kvalitetnijeg djelovanja Knjižnice, ali i radi promjene osobina, oblika i vrste knjižnične građe, informacijske tehnologije, te povećanih i sofisticiranih potreba korisnika. Svi stručni djelatnici Knjižnice bili su uključeni u neke od programa edukacije, s obzirom na vrstu poslova koje obavljaju, a sudjelovali su ukupno na 26 stručna skupa, a na nekim

od njih i aktivno, s izlaganjima ili posterima.

U okviru zakonske obveze stjecanja formalnog knjižničarskog obrazovanja kojoj podliježu svi stručni djelatnici knjižnice, troje djelatnika (VSS) pohađala su dvogodišnji dodiplomski studij knjižničarstva.

Od 1996. koprivnička Knjižnica je sjedište Hrvatskoga čitateljskog društva, koje djeluje na nacionalnoj razini okupljujući stručnjake raznih profila koji su angažirani na učenju, poticanju i promicanju čitanja i pismenosti uopće. U 2002. godini HČD-u je ponuđena kandidatura za organizaciju 14. europske konferencije o čitanju 2005. u Zagrebu, a Europski komitet Međunarodne čitateljske udruge ju je u međuvremenu i prihvatio.

Na kraju 2002. godine Knjižnica je imala 18 zaposlenih (NKV 1, SSS 5, VŠS 4, VSS 7, mr.sc. 1), od toga 13 stručnih radnika, djelovala je na prostoru od 1000 m², imala je fond od 62000 svezaka knjiga, 80 naslova periodike (dnevнog i tjednog tiska, stručnih i znanstvenih časopisa) i 400 jedinica netiskane građe (audio-i video-kasete, CD-i, CD-ROMovi). Obrada i posudba knjižnične građe je automatizirana, pa se moglo računalno pretraživati baze podataka (po autoru, naslovu, struci i predmetu). Objavljeni su bilteni novih knjiga i CD-ROMova, nabavljen 3M sustav za zaštitu građe od otudivanja. Knjižnica je imala 5 Internet mjesta te Internet kiosk Ministarstva za europske integracije RH. Čitaonice tiska i stručne periodike djelovale su u okviru Dječjeg odjela, Odjela za odrasle i Stručno-znanstvenog odjela.

Shodno svojoj misiji, Knjižnica je i u 2002. godini djelovala kao kulturno i informacijsko središte Grada Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije, koje građanima svih uzrasta i zanimanja osigurava pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja, odlučivanja i razonode. Zbog drastičnog pada životnog standarda većine građana, za mnoge je jedino mjesto gdje mogu doći do željene knjige i potrebne informacije, zadovoljiti potrebu za čitanjem tiska i koristiti se novim medijima i računalnom opremom.

Otvara se knjižnica u općini Sv. Ivan Žabno

Općina Sv. Ivan Žabno jedna je od najvećih općina u Koprivničko-križevačkoj županiji, sa 16 okolnih naselja, prema zadnjem popisu imao 5.598 stanovnika. U skladu s bogatom kulturnom tradicijom mjesta (zavičajni muzej, etnografska zbirka, lokalna izdavačka djelatnost, programi Osnovne škole "Grigor Vitez", kulturne manifestacije - npr. "Svetoivanjski domjenci" i slično), postoji interes i za ponovnim oživljavanjem općinske knjižnice. Inicijativom Ljiljane Vugrinec, voditeljice Matične službe naše županije i razumijevanjem članova poglavarstva Općine Sv. Ivan Žabno i prvenstveno načelnika općine gosp. Vladimira Ogumana, postignuti su dogovori o otvaranju knjižnice kao ogranka Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci. Veseli nas što su početni razgovori urodili rezultatima i u skoro vrijeme očekujemo otvaranje ogranka. Općina je osigurala odgovarajući prostor za smještaj knjižnice i čitaonice (u zgradici Općine), ukupne površine oko 90 m². Uz manje adaptacijske radove potrebno je knjižnicu opremiti knjižničnim namještajem i potrebnom opremom, za što je Općina pokazala razumijevanje. Knjižnica raspolaže s početnim fondom od oko 2.500 sv. knjiga, uglavnom poklona (Knjige iz knjižnice Osnovne škole "G. Vitez", pokloni Županijske knjižnice "Fran Galović" iz Koprivnice, i Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci). U općinskom proračunu za 2003. godinu predviđena su sredstva za nabavu novih knjiga i sredstva za zapošljavanje djelatnika. Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci pružit će svu stručnu i tehničku pomoć u obradi knjižnične građe i stvaranja uvjeta za otvaranje knjižničnog ogranka. Nadamo se da će žitelji naše najveće općine moći uskoro koristiti usluge u svojoj knjižnici i da neće morati putovati do Križevaca da bi posudili knjigu, pročitali novine, koristili Internet ili pogledali izložbu.

— Marjana Janeš-Zulj

Knjižnica je dobitnik Plakete i Zlatnog pečata Grada Križevaca i Turističke zajednice za lijepo uređen okoliš i radni prostor te prozorsko cvijeće

Bogat kulturni program Gradske knjižnice "Franjo Marković" Križevci u 2002. godini

piše Marjana Janeš-Žulj

Križevci su 2002. g. obilježavali dvije značajne obljetnice: 750 godina dobivanja povlastica slobodnog kraljevskog grada i 250 godina ujedinjenja Gornjeg i Donjeg grada. Knjižnica se tijekom cijele godine razliitim aktivnostima (susretima, promocijama, izložbama, predavanjima i sl.) uključivala u obilježavanje obljetnica i time obogatila kulturnu ponudu svoje sredine. Knjižnica u svom kulturnom planu nastoji ponuditi kvalitetne i raznovrsne sadržaje vodeći računa o programima koji stvaraju navike korištenja knjižnine građe, usluga ili knjižnice kao kulturne institucije. Uvođenjem raznovrsnih sadržaja za djecu i za odrasle, povećali smo korištenje Knjižnice i njezinih zbirki.

Svakodnevnim marljivim radom i entuzijazmom knjižniara privukli smo u naše prostore nove korisnike. Najveći problem nam predstavlja skučeni prostor koji ne omogućava kvalitetnu organizaciju programa (tribina, izložbi susreta, radionica). Usprkos malom i skučenom prostoru Knjižnice, skromnim sredstvima, malog broja stručnog osoblja, u Križevačkoj jubilarnoj 2002. godini građani su mogli prisustvovati na čak 36 različitih akcija: predavanja, tribina, izložbi, promocija, susreta, radionica i sl., s ciljem promoviranja knjige, čitanja i očuvanja kulturne baštine. Posebno smo bili aktivni za Dan Grada i Dan hrvatske knjige 22.-24. 4.) * " Mjesecu hrvatske knjige (15. listopada - 15.

studenoga). Organizacijom različitih kulturnih i obrazovnih sadržaja nastojimo približiti Knjižnicu našim građanima, a lijepo uređenim radnim prostorom želimo je učiniti ugodnom za boravak i ponovni dolazak, (vidi: www.knjiznica-krijevcici.hr)

Kulturna događanja u Knjižnici tijekom 2002. godine:

Siječanj: Izložba knjiga "Izdavaštvo u Križevcima 2001."

16. siječnja, "PREDAVANJE o jogi i Tai Chi-u" gosti Igor Rogovi i Monika Mayer iz centra New age iz Bjelovara, izložba knjiga

9. veljače/PROMOCIJA Pokemona u Križevcima", Dječji odjel

Veljača: MAŠKARE u Dječjoj igraonici

13. veljače, KNJIŽEVNI SUSRET u povodu Valentinova: "Srce moje i tvoje u ljubavi stoje", gosti autorice Majda Rijavec i Dubravka Miljković, predstavljanje knjiga iz pop. psihologije, izložba knjiga

20. ožujka, PREDSTAVLJANJE CD-a "Cithara Octochorda", Kakavskie crkvene popijevke, gosti dr. Miho Demovi, Ivan Lamot i Ianovi crkvenog zabora "Magnifikat" iz D. Stubice

22. 4., "Križevaci učitelji svome gradu" PREDSTAVLJANJE KNIGA Valentina Puževskog, Željka Kržeka i Antonia-Tonija Šrameka

22.4., PREDSTAVA za djecu: Tintilinićev svijet, predstavljanje knjiga u izdanju Profil- Zagreb

22. 4.-27. 4., TRŽNICA KNIGA (Gimnazija, Knjižnica, AC naklada, Profil, Nova stvarnost)

24. 4., IZLOŽBA Zavičajne građe "Crisiensia" u predvorju Velike dvorane, svečana sjednica u povodu Dana grada

24. 4., AKCIJA BESPLATNOG UČLANJIVANJA U KNJIŽNICU NA SVIM ODJELIMA (učlanjeno je oko 500 novih korisnika), PROMOCIJA KNJIŽNICE I NJEZINIH USLUGA, OBILJEŽAVANJE DANA HRVATSKE KNIGE

25. 4., postavljanje INFO-PUNKTA Ministarstva Europ. integracija i prigodno predavanje

16. svibnja, PROMOCIJA KNIGE Amalije Sentonik: Bezimeno siroče", u vlastitoj nakladi, govore: prof. Marija Milas i prof. Petar Milas

22. svibnja, PREDSTAVLJANJE KNIGE Sladane Cvrk-Brlek: Pov-

jetarac na mjesecu stazi, zbirka stihova i pria iz Domovinskog rata

8. lipnja, na jubilarnom Velikom križevačkom spravišću PREDSTAVA I PROMOCIJA KNJIGE Ivone Šajatović: Tajna ogrlice sa sedam rubina, nastupaju mali glumci iz Zagrebake OŠ J. J. Strossmavera i predstavnici Školske knjige (urednica Miroslava Vui)

8. i 9. lipnja na Spravišu, TRŽNICA KNJIGA: sudjeluju Knjižnica Gimnazije IZD Križevci, Školska knjiga, Gradska knjižnica

27. srpnja, sudjelovanje na TRŽNICI KNJIGA u Koprivnici

31. 8. RADIONICA: "Ručna izrada nakita od fimo mase", u Studijskom odjelu, voditeljica Snježana Berak

4.9.-12.9., IZLOŽBA "Sv. Marko Križevčanin" u Domu sv. Marka

7. 9., TRŽNICA KNJIGA na Nemčićevom trgu; u povodu Dana sv. Marka

8. - 13. 9., IZLOŽBA knjiga: "Pismenost, sposobnost bez koje se ne može" u povodu Međunarodnog dana pismenosti

15. 9. obilježavanje 88. obljetnice smrti Franje Markovića postavljanjem vijenca na spomen-ploču, IZLOŽBA knjiga u Knjižnici

1.10. Akcija: BESPLATNO UČLANJENJE ZA UMIROVLJENIKE povodom Međunarodnog dana starih osoba

10. 10. PROMOCIJA KUVERTE s likom Milana Grlovića, rad Daniela Popovića; gosti: Božidar Novak i Dragutin Lučić; IZLOŽBA KNJIGA povodom 150. obljetnice MILANA GRLOVIĆA, u suradnji sa Hrvatskim novinarskim društvom, Studijski odjel knjižnice

15. listopada - 15. studenog MJESEC HRVATSKE KNJIGE (akcije):

ne naplaćuje se zakasnina
besplatno učlanjenje za
učenike prvih razreda OŠ
organizirane posjete
Knjižnici

16. 10., lutkarska predstava TIKVU, lutkarske skupine KVAK ge. Vlaste Pokrivke iz Zagreba

24. 10., promocija knjige Nade Pomper: Duha z duhom dušu veže, gpsti Božica Pažur, Ivo Kalinski, nastupaju Križevaci tamburaši

6. 11., akcija BEBE U KNJIŽNICI, besplatno učlanjenje i prva sloko-

vnica za bebe rođene u mjesecu obilježavanja Međunarodnog dana pismenosti, susret za roditelje i bebe u Knjižnici

15. 11., posjeta Interliberu-Zagreb, završna svečanost dječeg KVIK O ČITANJU, sudjeluju svi knjižniari i pobjednik natjecanja Marko Pavičić, u. 5d OŠ "V. Nazor"

25. 11., PROMOCIJA KNJIGE Nevenke Galon, u suradnji s Gradskim muzejom Križevci

27. 11., PREDAVANJE Homeopatijske medicina 21. stoljeća, predava dr. med. Helena Jovičić, Studijski odjel, u suradnji s Centrom New age iz Bjelovara

3. 12., OTVARANJE KNJIŽNOG ORMARIĆA za posudbu knjiga u prostoriji Udruge invalida Križevci i BESPLATNO UČLANJENJE ZA INVALIDE U KNJIŽNICU, tematska izložba knjiga i dr. materijala "Poremećaji kod čitanja i pisanja, disleksija i disgrafija" (učlanjeno je 50-tero novih korisnika)

4. 12., TRIBINA Rak pluća i pušenje, predava dr. med. Krinoslav Trešec, u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo i Ligom protiv raka županije, HUMANITARNA AKCIJA: prodaja novogodišnjih čestitki

6.12., DRUŽENJE sa sv. Nikolom na Dječjem odjelu i Igraonici.

11. 12., PREDAVANJE Vegetarijanstvo za sva vremena, predava dr. Ljerka Kvaternik, studijski odjel, oko 30 posjetitelja

20. 12., LUTKARSKA PREDSTAVA "U laži su kratke noge" lutk. Skupine "Petrica", voditeljica Tomislava Topolovec, OŠ "V. Nazor" Križevci

20.-24.¹²-> TRŽNICA KNJIGA na Božičnom sajmu

STALNE AKTIVNOSTI:

PROMIDŽBENE aktivnosti: redovite emisije na Radio Križevcima

-2 puta tjedno (Dječji odjel i Odjel za odrasle), javljanje na Županijskom radiju Koprivnica, obavijesti dopisnicima dnevnih novina i županijskih tjednika.

KREA-TIVNE RADIONICE

na Dječjem odjelu: svake srijede: 14-18 (Program nudi likovne i druge radionice za djecu i roditelje. U radionici se djeca igraju, druže, crtaju, modeliraju, uče kako koristiti otpadni materijal, izrajuj ukrase, nakit, pričaju priče, prave slikovnike i si. Odrasli mogu biti pratnja ili mogu aktivno sudjelovati u radu.)

Internet RADIONICE: program obuhvaća osnovno upoznavanje s Internetom u trajanju od 3 x 2 sata, ukupno 6 sati neposrednog rada na računalu uz pomo informatiara.

Anketni upitnik za korisnike: "Kako ste zadovoljni vašom Knjižnicom?"; ispitujemo zadovoljstvo naših korisnika knjižnim uslugama, njihove primjedbe, prijedlozi i sugestije. Rezultati nas usmjeravaju u planiranju dalnjih aktivnosti.

INFO PULT MINISTARSTVA EUROPSKIH INTEGRACIJA, na Odjelu za odrasle (besplatno se mogu dobiti materijali Min. Europskih integracija)

JOGA u Knjižnici, u prostoru Dječeg odjela, ponedjeljkom i četvrtkom, 19-20 sati, u suradnji s Centrom za unaprjeđivanje kvalitete življjenja, NEW AGE, Bjelovar, voditelj, prof. Igor Rogovi

STALNE IZLOŽBE: novi naslovi knjiga, novosti s Interneta, izložbe radova djeće igranice i dječjih radionica, "Burza znanja", tematske izložbe knjiga, izložba knjiga iz Zavičajne grade.

EDUKACIJA: redovito smo primali grupe zainteresiranih učenika koji su posjetili Knjižnicu i educirali smo ih o korištenju multimedije i Interneta. Intenzivno smo provodili edukaciju školske i predškolske mladeži korištenjem i uslugama knjižnice, pripredivali smo susrete za nastavnike područnih škola u knjižnici, predstavljali im nove knjige i vršili posudbu knjiga za podrune škole, dječje vrtiće i gradske škole. •

Metel i u đurđevačkoj Gradskoj knjižnici

Od 1991.- do 1997.- godine đurđevačka je Gradska knjižnica imala samo jedno računalo za obradu knjižne grade, odnosno za uvođenje novih knjiga i tiskanje kataloških zapisa. 1997. godine bili smo sretni kada smo dobili još jedno računalo za korisnike i pristup Internetu. U međuvremenu je informatizacija ušla u sve pore ljudskoga života, a mi smo samo ta dva računala zamijenili jačima, novima. Tražili smo sredstva za informatizaciju knjižnice u potpunosti, javljali se na natječaje banaka i nekih društava, ali nikada nismo dobili ni lipe. Budući da smo samo dvije djelatnice, trebalo je naći načina da se olakša posao.

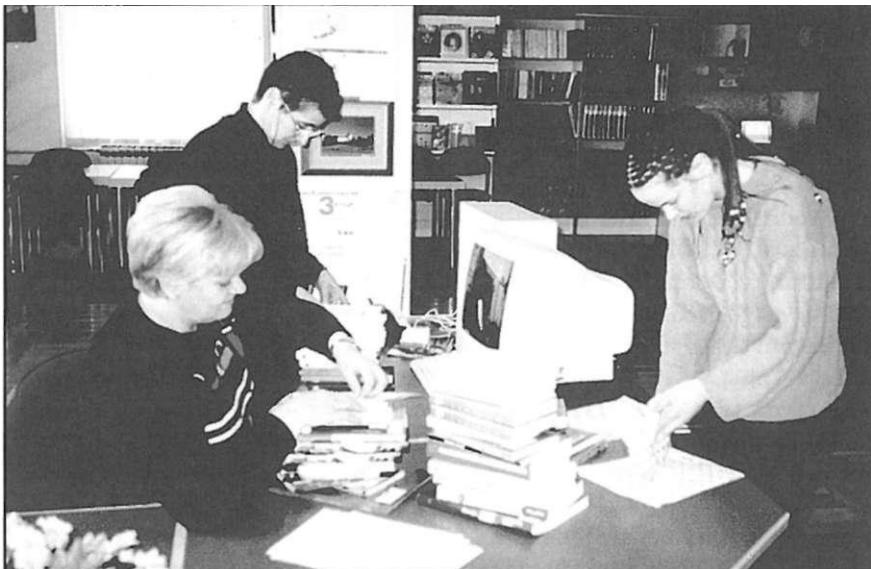
Nakon aukcije slika, mi smo taj problem riješili i prva tri mjeseca 2003. godine prolaze nam u kodiranju knjiga zbog prijelaza na elektroničku posudbu. Nemoguće bi bilo u tako kratkom vremenu to sve učiniti da nismo imali

stalnu pomoć Marije Žalac, a povremeno Katarine Zlatec, Ivanke Ferenčić, Martine Krznarić, Vesne Dobravec, Mirne Šabarić, Bernarde Babić i Snježane Jelušić. Sve su

one svoje slobodno vrijeme provodile u knjižnici i nama pomagale. Tako smo bar nekoliko tjedana vidjele kako bi bilo lijepo organizirati posao da nas je više uposlenih u knjižnici.

Možda ćemo dogodine pisati da nas ima više od dvije, jer iskustvo nas uči da unazad pet godina svake godine dobijemo nešto novo. Do tada, živimo u nadi.

— Anica Šabarić

Aukcijom slika do računala za đurđevačku Gradsku knjižnicu

Da su seminari i skupštine knjižničara mesta na kojima se izmjenjuju i rađaju nove ideje, najbolji je sljedeći primjer. Putujući s Katarinom, Danijelom i Draženom na 33. skupštinu Hrvatskoga knjižničarskog društva koja se održavala u Daruvaru, razgovarali smo (što mislite o čemu) o knjižnicama i našem dinamičnom i lijepom poslu, o idejama koje smo dobili slušajući druge. Mene su najviše mučila računala, jer nikada novaca dovoljno za sve. Kako uvjeriti vjećnike da su nam računala nasušna potreba, a ne zabava? A onda sam se sjetila puno dobrih prijatelja slikara i rekla im da je moj problem, zapravo, riješen.

Čim sam se vratila kući, napisala sam pisma najboljim podravskim umjetnicima sa zamolbom da doniraju jedno

umjetničko djelo knjižnici za nabavu računala. I nisam dugo čekala. Telefon je u knjižnici stalno zvonio, a svi umjetnici su se odazvali. Imenujem ih abecednim redom: Ivan Andrašić, Dragutin Bešenić, Davorka Brezak, Josip Generalić, Ele-

onora Grgac, Gorana Grgac, Krunoslav Heidler, Mirko Horvat, Zoran Homen, Zlatko Huzjak, Ivan Lacković-Croata, Vlado Mlinjarić, Milan Pavlović, Zdravko Šabarić, Gordana Spoljar-Andrašić, Rudolf Špoljar, Pero Topljak, Vladimir Tulezija, Ivan Večenaj, Biserka Zlatar-Milinković i Duro Zvonar. Budući da su neki dali i više djela, organizirali smo 14. prosinca 2002.

godine u hotelu Picok u Đurđevcu aukciju 24 umjetnička djela. Nakon prvoga kruga aukcije, znala sam da ćemo uspjeti, da će naša knjižnica biti informatizirana, a kraj je bio još bolji. Ukupan prihod je bio 76.299,00 kuna.

Kupci umjetnina učinili su dobra djela i oplemenili svoje okruženje, a nama pomogli da riješimo naš problem.

Naime, bez računala u svim segmentima knjižničnog djelovanja, daljnji razvoj djelatnosti bio bi nemoguć.

Nakon slavljeničke večeri znali smo da nas tek čeka najveći posao, ali će zato nakon toga sadašnjim i budućim korisnicima naših usluga biti lakši pristup suvremenim medijima.

—Anica Šabarić

Bibliobus Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" u 2002. godini:

- 28 stajališta
- 1.306 upisanih korisnika
- 9.127 posjeta (60 dnevno)
- 20.773 posuđenih knjiga (137 dnevno)

Oproštaj sa starim bibliobusom

Stari koprivnički bibliobus stigao je do svoje zadnje stanice! Upravo na godišnjicu dana kada je prije dvadeset i četiri godine stigao u Koprivnicu, 21. veljače 2003., sa starim bibliobusom su se pozdravili knjižničari Knjižnice i čitaonice "Fran Galović", a posebno članovi njegove posade: knjižničar, Mladen Tudić, i vozač, Ivo Trepotec.

Srećom - na radost knjižničara, kao i svih dosadašnjih (ali i budućih!) korisnika bibliobusa - odlazak starog vozila u zasluženu mirovinu ipak ne znači prestanak rada putujuće knjižnice uopće. Naime, stari i dotrajali bibliobus uskoro će biti zamijenjen novom, većom i suvremenijom

knjižnicom na kotačima.

Novi bibliobus još će bolje osigurati knjižničnu uslugu stanovnicima mnogih mjesta širom Županije koja nemaju stacioniranu knjižnicu. Osim toga, putujuća knjižnica i dalje će biti na usluzi i svim onim korisnicima kojima je zbog različitih razloga otežan dolazak u stacioniranu knjižnicu, kao

što su štićenici Doma umirovljenika te zaposlenici poduzeća i učenici škola dislociranih od središta grada.

Izgradnja novoga vozila trebala bi biti dovršena do jeseni 2003. godine, a za to vrijeme, provest će se revizija bibliobusnog knjižnog fonda te pripremiti fond za prelazak na automatizirano knjižnično poslovanje.

—Ljiljana Vugrinec

Među korisnicima virovitičke narodne knjižnice ima i Mađara iz Barcsa i Szigetvara

Nešto o korisnicima Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica

piše **Ivan Zelenbrz**

Okorisnicima naših knjižnica često raspravljamo u različitim situacijama i prigodama. U godišnjim izvješćima o radu knjižnica uobičajeno je iznošenje statističkih pregleda s brojčanim i grafičkim pokazateljima. Navode se podatci o ukupnom broju korisnika te o socijalnoj strukturi. Tako nam informatički program M-TEL razvrstava računalne podatke pa znamo koliko je korisnika odraslih, a koliko djece, konkretnije su izbrojeni: predškolci, osnovnoškolci, srednjoškolci, studenti, radnici (zaposleni i nezaposleni), službenici, umirovljenici i ostali..., a mogla bi se navoditi i zanimanja, stručna zvanja pa i akademske titule, jer statističari žele znati koliko je korisnika s visokom, višom i srednjom stručnom spremom. Dostupne su nam i adrese, done davno i JMBG korisnika, što se u novim osobnim iskaznicama više ne prikazuje.

Knjižničari informatori korisnike pamte i poznaju po sasvim osobnim značjkama. "Korisnici su pojedinci od kojih svaki ima jedinstven, broj formacijske, obra-

zovne, psihološke i društvene potrebe". Upravo to je prva rečenica definicije korisnika knjižnica koju nalazimo u stručnoj knjizi dr. Dore Sečić Informacijska služba u knjižnici. Riječ je o individualnim korisnicima, premda s gledišta informacijskih potreba često spom-

injemo i kolektivne korisnike, a zanimaju nas i potencijalni pa i naslućeni korisnici, kad govorimo o korisničkoj zajednici.

Korisnici Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici pretežito su Virovitičani, što je sasvim logično. Kad se pretraži popis, onda se može zamjetiti da uz Virovitičane našu knjižnicu koriste mještani okolnih seoskih općina pa i susjednih gradova. Budući da virovitička knjižnica još nema bibliobus, česti

su korisnici iz prigradskih naselja (Podgorje, Golo Brdo, Korija, Čemernica, Milanovac, Požari, Rezovac, Rezovačke Krčevine, Sveti Durađ), ali nerijetko nas posjećuju žitelji obližnjih mesta i općina:

Lukač, Gradina, Špišić Bukovica, Suhopolje, Gornje Bazje, pa i onih udaljenijih: Cabuna, Voćin, Slavonska Pivnica, Podravske Sesvete, Čačinci. To su naselja u Virovitičko-podravskoj županiji, koja nemaju narodne knjižnice, no u Virovitici dolaze i stanovnici

mjesta i gradova iz naše županije u kojima postoje narodne knjižnice, primjerice iz

Pitomače i Suhopolja, a poneki iz Slavetine, čak i Orahovice, vjerojatno zato što imaju neke veće ili posebne potrebe, a možda češće putuju pa im nije teško posjećivati Viroviticu. Tako bismo mogli objasniti i pojavu korisnika iz drugih županija, napose iz bližih mesta, jer

njihove adrese pokazuju da dolaze iz Grubišnog Polja, Dulovca, Daruvara, Kloštra Podravskog i Đurđevca, ali u adresaru imamo i Požegu pa i Zagreb.

Zbog nedostatne kadrovske ekipiranosti, virovitička Gradska knjižnica i čitaonica praktično nema u stalnoj stručnoj službi posebne knjižničare informatore, jer sve poslove s korisnicima u posudbi, primjerice u knjižničnom Odjelu za odrasle, a tako je i u

Dječjem odjelu, obavlja samo jedna knjižničarka, dok u Studijskom odjelu u radu s korisnicima sudjeluje diplomirana knjižničarka, koja je zaposlena na stručnoj obradbi publikacija. Povremeno informacijsku službu obavlja i ravnatelj. Stoga nismo u mogućnosti evidentirati razloge zbog kojih netko traži informacije i određene publikacije, osim u slučajevima kad se koristi građa u studijskoj čitaonici, napose iz Zavičajne zbirke. U svakodnevnoj komunikaciji s posjetiteljima knjižnice i čitaonice, bolje se upoznaju redoviti korisnici i oni koji traže informacije i literaturu za stručne radove, osobito korisnici koji se bave znanstvenim istraživanjima.

U Gradsku knjižnicu i čitaonicu u Virovitici, kao što je navedeno, uz Virovitičane dolaze korisnici s područja Virovitičko-podravske županije, ali i korisnici iz susjednih županija. To se vjerojatno dogada i u drugim većim knjižnicama po stanovitom reciprocitetu. Mnogo je rijetka pojava korisnika iz susjednih država.

S druge strane Drave, iz susjedne nam države Mađarske dolazi nekoliko korisnika u virovitičku knjižnicu. Riječ je o rođenim Mađarima, koji su naučili hrvatski jezik, ili u doškolovanju žele naučiti hrvatski jezik i upoznati hrvatsku književnost.

Gospoda Maria Nagy već četiri godine dva put mjesečno posuđuje knjige u našoj knjižnici. Radije posjećuje Dječji odjel jer тамо nalazi literaturu lakšu za čitanje radi učenja hrvatskoga jezika. Nije slučajno najprije posudila knjigu mađarskoga pisca Feranca Molnara: Junaci Pavlove ulice. Origi-

nal tog svjetski poznatog romana za mladež pročitala je već u djetinjstvu, a kod nas je našla hrvatski prijevod te knjige, koja je uvrštena u lektiru za 5. razred osnovne škole. Mogla je po potrebi radi razumijevanja usporediti prijevod s originalom. Na sličan način čitala je još uvijek djeci vrlo zanimljiv roman Heidi njemačke spisateljice Johanne Spyri. Posudivala je i knjige u kojima se opisuje nedavna zbivanja u našem Domovinskom ratu te čuveni Zlatin dnevnik, koji je u vrijeme nedavnih ratnih zbivanja u Bosni pisala djevojčica Zlata Filipović, a s osobitim je zanimanjem pročitala hrvatski povjesni roman za mladež Omiški gusari Alojza Majetića. Gospoda Maria Nagy voli Jadransko more i ljetuje na našoj obali u Poreču. Tada nastoji čitati naše novine. U svojoj dosadašnjoj lektiri spominje i druge hrvatske pisce, a rado čita suvremene svjetske popularne romane u hrvatskim prijevodima iz biblioteke HIT-JUNIOR: Mrvice Alessandra Arachija, Crveni Cadillac Rolanda Limachera, Zelenu ljubav Aleksandera Minka i dr. Pri čitanju ona ispisuje izabrane rečenice i misli, ali i riječi i izraze koji su joj nedovoljno jasni te ih traži u rječnicima. Nastoji riješiti i gramatičke probleme s rodovima i padežima. Budući da radi u jednoj gradevinskoj tvrtki, koja posluje i s hrvatskim partnerima, koristi svoje znanje hrvatskoga jezika.

Gospodin Zsolt Szabó, carinik iz Barcsa, korisnik je Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitci od 2001. godine. U svom doškolovanju, on usavršava svoje znanje hrvatskoga jezika, ali i poznavanje hrvatske književnosti i

povijesti. Stoga prema određenom programu čita beletristiku i stručnu literaturu.

U razgovorima s Mađarima spominjali smo nobelovca Imre Kertesa te Petera Esterhazyja, najpoznatije i najpopularnije pisce suvremene mađarske književnosti. Zanimalo nas je što i koliko se čita u Mađarskoj. Razmatrali smo i mogućnost prijateljske i stručne suradnje s Knjižnicom u Barcsu.

Neki Mađari koriste naš knjižni fond posredstvom rođaka, prijatelja i znanaca. Iz razgovora s nekim Virovitičanima saznali smo da pojedine naše knjige odlaze na čitanje u susjednu Mađarsku, čak u Szigetvar. Poznato je da u prekodravskim selima u Mađarskoj ima starosjedilaca Hrvata, kojima je hrvatski materinski jezik i uče ga u osnovnoj školi, ali nedostaju im knjige. Virovitički je Ogranak Matice hrvatske u suradnji sa središnjicom iz Zagreba i s potporom Virovitičko-podravske županije te s donacijom knjižare Trgocentar-POLET darovao tim našim sunarodnjacima više stotina knjiga. Prijateljske veze s Hrvatima u Mađarskoj, napose u onim mjestima gdje su oni većinsko stanovništvo, morali bismo kontinuirano održavati. I knjižničari bi mogli uspostaviti takvu kulturnu i stručnu suradnju na međudržavnoj razini. Virovitička Gradska knjižnica i čitaonica je spremna, primjerice, podržati osnivanje knjižnice za mađarsku nacionalnu manjinu u Novom Gracu u sklopu KUD-a Sandor Petőfy, a s druge strane Drave mogli bismo potaknutiti osnivanje hrvatske knjižnice u nekom mjestu gdje žive Hrvati u Mađarskoj.

Iz školskih knjižnica

Promocije knjiga u OŠ Rovišće

Naša je škola tijekom nepunih godinu dana bila mjestom promoviranja čak tri knjige.

Najprije je dr. sc. Mirjana Hecigona-Saucha predstavila svoju knjigu "Šmigulin - priča o tvom i mom rođenju". Što se Šmigulinu, muškoj spolnoj stanicu, događa kad jedne noći kreće u veliku avanturu, autorica nam je ispričala na dvije razine: jedna je bajkovita, nježna, prilagođena mlađem uzrastu, dok je druga, namijenjena nešto starijoj djeci, pisana stručnim izrazima, ali opet vrlo razumljivo i prihvatljivo. Sve je to izuzetno zanimljivim ilustracijama popratila naša prof. likovne kulture Irena Jukić-Pranjić.

Učenici koji su bili na predstavljanju ove neobične knjige, nekako su se čudno smijuljili. Valjda im nije

bilo jasno da se o nastanku i rađanju novog bića može govoriti tako otvoreno i jednostavno. Ovo je svakako jedan od mogućih puteva kojim se

može poći u odgajanju naših mlađih čitatelja.

Nadalje, naša profesorica hrvatskog jezika, Marija Drobnjak, pred-

stavila je novu knjigu svojih priča za djecu, "Kako sam čuvala guske". Iskrenost, toplina, ljubav i duhovna ljepota, one su vrijednosti koje krase njezine priče nakon kojih, jednostavno, moramo postati boljima.

I na kraju, u mjesecu veljači, naši su učenici u svojoj knjižnici ugostili Darka Macana koji nam se predstavio novom knjigom "Pavo protiv Pave".

Učenici su se čudom čudili kako pod njegovom vještom rukom brzo "izlaze" zgodni likovi iz romana o kojima je istodobno pričao s mnogo humora i duhovitih dosjetki. Za mnoštvo svojih pitanja učenici su bili nagrađeni razglednicom s motivima iz Macanovih stripova, a svakome je još nacrtao i poznatu Borovnicu te se potpisao. Na kraju ovog ugodnog druženja, našoj je knjižnici ostavio uspomenu (vidi crtež!).

P.S. Svaka sličnost sa stvarnim osobama posve je slučajna!

— Mirjana Milinović

Priče iz školske knjižnice OŠ Ljudevita Modeca, Križevci

Ugostili smo Antu Gardaša

Tih i samozatajan, ugodna glasa, s izraženom sposobnošću pričanja i prepričavanja, samo su neke od osobina pisca Ante Gardaša. Pravnik po struci, Gardaš je svoju prirodnu naraciju odlično pretočio u niz književnih djela koja su već sama za sebe jedna mala književnost - književnost Ante Gardaša.

Dolazak pisca u školu svaki je put iznova uzbudjenje za učenike. Iako su upravo pisci glavni i odgovorni "kriv-

ci" za lektiru, prilikom susreta s piscem i sami učenici tu lektiru gledaju drugačije. Ispričana na zanimljiv način, lektirna, ali i ostala književna djela postaju učenicima pristupačnija i bliskija.

Tako su i ovog puta likovi iz knjige oživjeli pred znatiželjnim mlađim čitaocima koji su 7. ožujka 2003. god. dočekali pisca u jednoj od učionica naše škole. Pisca smo najprije primili u našoj knjižnici gdje se nekolicina mlađih knjižničara željela

s njime upoznati. Nakon kratkog razgovora s knjižničarima, susret je mogao početi. Učenici drugih, trećih i četvrtih razreda s nestrpljenjem su dočekali početak druženja. Oni bolje upućeni samo su viknuli: "Evo ga, to je on!"

Kada su se vrata učionice zatvorila i kada smo piscu poželjeli dobrodošlicu, susret je počeo. Odrecitavši nekoliko svojih pjesmica, Gardaš je svorio ugodno ozračje koje su učenici prihvatali. Nastavio je s predstavljanjem svojih knjiga: "Izum profesora Leopolda", "Duh u močvari", "Miron u škripcu", "Bakreni Petar", "Krađa u galeriji" i "Tajna jednog videozapisa". Upravo su ove posljednje ("Krađa u galeriji" i "Tajna jednog videozapisa") novi romani, a učenici su sa zanimanjem pratili kratki sadržaj koji im je pisac

prepričao. "Krađa u galeriji" dječji je kriminalistički roman, a radnja opisuje događaje vezane uz krađu umjetničkih slika poznatog slikara A. Waldingera iz osječke Galerije. Roman je inspiriran stvarnim događajima. I ovdje se kao glavni lik pojavljuje Miron, poznat djeci iz prijašnjih Gardaševih romana: "Ljubičasti planet", "Bakreni Petar", "Izum profesora Leopolda", koji su međusobno povezani utoliko što sva tri spadaju u područje znanstvene fantastike i isti su im glavni junaci, ali se svaki može čitati kao zasebna

cjelina. "Tajna jednog videozapisa" - roman koji je zainteresirao učenike zbog svoje neobične teme. Naime, 1908. godine nad sibirskom tajgom došlo je do snažne eksplozije koja ni do danas nije objašnjena. Punih devedeset godina znanstvenici su se pitali (i još se pitaju) o kakvoj se to zagonetnoj pojavi radi. Postoje različita tumačenja, a za koje se od njih opredijelio autor, saznat ćemo pročitamo li taj roman. Tako je Anto Gardaš zaintrigirao mlade čitatelje, a susret je završio ugodno kao što je i počeo - recitiranjem vlastitih pjesama.

Učenici koji su poželjeli u svojoj kućnoj biblioteci imati neku od knjiga, naš gost potpisao im se za uspomenu u knjigu. Time smo se rastali od Ante Gardaša, pisca koji je objavio preko tridesetak knjiga, a od toga za djecu čak dvadeset. Gardaš je hrvatsku dječju književnost obogađio i prozom, i poezijom, i igrokarizma, koji su izvođeni u dječjim kazalištima i na radiju. Za svoj je rad više puta nagrađivan. Poželjeli smo mu još mnogo književnih susreta i napisanih romana.

—Danijela Zagorec

Stručno vijeće školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije

Unovoj i lijepoj knjižnici i. OŠ Bjelovar 25. listopada 2002. održan je sastanak Stručnog vijeća šk. knjižničara BBŽ-e. Kakav je bio odaziv, reći će nam podatak da je od 35 članova vijeća nazočno bilo čak 29. Ravnatelj škole Alojz Leskovar kratko je predstavio školu domaćina i zaželio nam uspješan rad, a zatim je predstavnik Školske knjige Filip Sušilović pozvao sve knjižničare na suradnju s tom izdavačkom kućom.

Daljnji je rad tekoć prema predviđenom dnevnom redu. Najprije je prof. M. Milinović govorila o planu i programu rada školskog knjižničara. Osobito je naglasila razliku između nast. plana i nast. programa te pojasnila razine razradjenosti nastavnog programa: okvirni, izvedbeni i operativni. Za svaku vrstu plana pokazala je primjer i dala smjernice kako treba planirati rad - od priprave za sat do godišnjeg i operativnog plana. Članovi vijeća imali su pitanja i pokazali veliko zanimanje. Izvjestila je i o novoosnovanoj Hrvatskoj udruzi

školskih knjižničara, te o 33. skupštini HKD-a u Daruvaru.

Prof. Ilija Pejić govorio je o zakonskim i podzakonskim aktima vezanim uz rad školske knjižnice. To je mnogo značilo školskim knjižničarima koji su često izgubljeni između nastojanja da što bolje obave svoj posao, a ne znaju gdje mogu potražiti odgovore na mnogobrojna pitanja i probleme koji ih muče. Predstavivši i Pravilnik o matičnoj službi, konačno je razjasnio što radi i koje su ovlasti matične službe. Također je govorio i o informatizaciji školskih knjižnica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Dok deset osnovnih i pet srednjih škola već imaju program, još pet osnovnih i četiri srednje škole čekaju nabavu programa. Matična služba organizirala je i pet edukacija za rad u METEL-u.

Ono što je također zaokupilo pažnju sudionika bilo je izyešće s 14. proljetne škole šk. knjižničara u Crikvenici, održane od 24. do 27. travnja 2002. O tome je s puno žara i oduševljenja govorila prof.

Jadranka Doreski. Tema je Škole bila Školska knjižnica u kvalitetnoj školi, odnosno Mogućnosti rasterećivanja učenika putem školske knjižnice. Najbolje je citirati kolegicu Doreski: "Izborom teme i načinom prezantiranja ovogodišnja proljetna škola bila je doista lijepo stručno iskustvo. Bogatstvo primjera iz školske prakse, odličan spoj teorije i knjižničarskog iskustva, primjena najsvremenijih nastavnih načela u knjižničarskom radu - s čim smo se ove godine mogli susresti u Crikvenici - vrlo su poticajni za dalji rad svakog od nas. Smatram da ovakvi susreti pridonose kredibilitetu naše struke i da svijest o važnosti knjižničarskog zvanja podižu na jednu višu razinu." Govorilo se i o obilježavanju Mjeseca hrvatske knjige te Međunarodnog dana školskih knjižnica koji se obilježava zadnjeg ponedjeljka u listopadu.

Na kraju je ovog bogatog dnevnog reda donesen Plan rada stručnog vijeća za ovu šk. godinu. Od predloženih tema izdvojila bih Marketing u šk. knjižnicama, Izmjene i korekcije UDK, Prezentacija mreže knjižnica s radionicom.

Treba spomenuti i predstavljanje dviju knjiga: M. Milinović predstavila je knjigu priča za djecu "Kako sam čuvala guske" Marije Drobniak, dok je prof. Vladimir Živković vrlo nadahnuto i stručno predstavio novu knjigu Ilije Pejića "Neodoljiva moć riječi".

I na kraju, ne sjećam se da sam vidjela umor na licima prisutnih, ali želju za ponovnim susretom - sigurno da. I to me baš veseli!

— Mirjana Milinović

Projektna nastava i timski rad u školi i knjižnici

Projekt Đurđevački vremeplov prirode očima fotografa i slovom spisatelja

piše Nataša Švaco

Unazad nekoliko godina u OŠ Grgura Karlovčana u Đurđevcu provodi se projektna nastava u kojoj učenici postaju glavni i idejni kreativni stvaraoci, dok ih učitelji i stručni suradnici samo usmjeravaju davajući naputke za rad. Za ovakav jedan projekt potreban je timski rad svih sudionika i koordinatora. Ovakvi projekti pripremaju se od početka drugog polugodišta, a prezentacija radova izvodi se potkraj svibnja za Dan škole kad se organiziraju Otvoreni dani škole. Cijeli tjedan odvijaju se razne akcije i programi na kulturnom, znanstvenom, informativnom, sportsko-rekreacijskom, zabavnom planu. Svaki razred ili nekoliko razreda zajedno te grupe slobodnih aktivnosti planiraju svoj projekt koji prezentiraju za Dan škole svim učenicima i učiteljima te van-

jskim suradnicima prema rasporedu. Sve akcije tih dana, od terenskih zadataka do prezentacije u školi, knjižničarka snima i montira priloge koje kasnije mogu učenici i djelatnici gledati kad zaželete.

Školske godine 2001./02. knjižničarska grupa pod vodstvom knjižničarke Nataše Švaco radila je projekt pod naslovom Đurđevački vremeplov prirode očima fotografa i slovom spisatelja. Cilj projekta bio je pružiti učeniku informaciju i podučiti ga kako doći do nove informacije, a istovremeno se zabaviti i kreativno izraditi samostalni rad. Pristup problemu je interdisciplinaran, a učenik postaje subjekt koji sam postavlja cilj i zadatke, hipotezu, pitanja i rješenja. Ovim radom željela sam potaknuti učenikovo razmišljanje o ekološkim problemima, o čuvanju

naših prirodnih blagodati. Na ovakav način djeca razvijaju sposobnost zapažanja, povezivanja, zaključivanja i procjenjivanja na prisniji i privatljiviji način. Postavili smo zajedno nekoliko zadataka koje su učenici po grupama istraživali na terenu, pretraživali pojmove u referentnoj zbirci, tražili bibliografske podatke o gostu, gospodinu Josipu Švacu, te napravili intervju s njim, u katalogu potražili imena poznatih književnika našeg kraja, istražili u Turističkoj zajednici Đurđevca i Galeriji Stari grad povjesne zanimljivosti Đurđevca, posjetili Fotokino klub Drava.

Jedna grupa istražila je povijesno-geografske osobitosti našeg Đurđevca.

Đurđevac je najmanje gradsko središte Koprivničko-križevačke županije, koje s našim prigradskim naseljima Budrovac, Čepelovac, Mičetinac, Sv. Ana, Sirova Katalena, Grkine i Severovci ima preko 11000 stanovnika. Smješten u maloj udolini, u bogatom zelenom prirodnom okružju poljoprivrednog, vinorodnog i šumskog zemljišta, u blizini madarske granice, na pola puta između Varaždina i Osijeka, te dobro povezan cestovnim i željezničkim prometom, ima dobre preduvjete za razvoj gospodarstva i seoskog turizma.

Posebnost Đurđevca je srednjovjekovna tvrđava Stari grad u kome se danas nalazi Galerija, Radio postaja i etno restaurant Pivnica. Ljepota okoliša poznata je po botaničko-geografskom rezervatu Đurđevački peski i specijalnom rezervatu šumske vegetacije Crni jarki te sportsko-recreacijskom centru šume Borik.

Druga grupa saznala je pojedinosti o našem fotokino klubu Drava. Među aktivnim građanskim udrugama ističe se Fotokino klub Drava, koji djeluje od 1997. godine. Aktivno sudjeluju na umjetničkim izložbama diljem Lijepe naše, a i u inozemstvu. S ponosom možemo reći da su bili domaćini i organizatori 1. Međunarodnog salona umjetničke fotografije održanog u našem Đurđevcu, 26. studenoga 1999. - 15. siječnja 2000. Učenici su istražili i sakupili podatke o održanim izložbama.

Dva člana grupe izradili su intervju s našim gostom gospodinom Josipom Švacom, fotografom-am-

aterom, ljubiteljem naših podravskih prirodnih blagodati.

Ostali članovi grupe su u katalogu knjižnice tražili imena naših lokalnih spisatelja koji su pisali o ljepotama našeg kraja.

Osebujan položaj Đurđevca u pridravskom pojasu osigurava mnogo zelenila, plodne zemlje, šumske tišine, cvjetnih livada, veličanstvenih panorama od svitanja do večeri. U blizini čući fotografi pjesnik koji čekaju svoj trenutak blagoslova. Fotograf Josip Švaco je na suptilan način zaokružio idilu našeg zavičaja i prikazao rijeku Dravu, jezero Čambina i Čingi-Lingi, polja i livade našeg Đurđevca, Đurđevačke peske, a sve je to zabilježio kroz sva četiri godišnja doba. Na svoj osebujan način, on istražuje krajolik u kom živi. Svaki umjetnik, bilo to pjesnik, slikar, glazbenik, glumac ili fotograf, vidi prirodu drugačijim okom, a opet svi oni zajedno pronalaze u njoj istinsku i još nevidenu bajkovitu ljepotu.

U fotografijama

je vidljivo izražena ekološka svijest malog čovjeka. Ljepota izvornog krajolika je temelj na kojem počiva ljepota našeg duha. Autor se već niz godina bavi fotografijom kroz koju se uvijek prožima ekološka tematika. Prvi put krenuo je kao samostalni autor u Osijek 1999. godine na izložbu pod nazivom Salon fotografije Osijek 1999. s fotografijom Budenje prirode. Bio je to uspješni početak bavljenja fotografijom. Sudjelovao je i na 1. Međunarodnom salonu umjetničke fotografije održanom u našem Đurđevcu, 26. studenoga 1999. - 15. siječnja 2000. u Galeriji Veliki salon u Starom gradu, s fotografijama: Zimska idila, Tragovi u snijegu, Budenje prirode.

Slijedi njegovo pojavljivanje na 3. izložbi u Osijeku - Salon fotografije Osijek 2000. s fotografijom Zimsko jutro na temu Krajolik kao iscjeliteljski motiv i povratak u osobno. Na 3. Međunarodnoj izložbi fotografije održanoj u Galeriji Starog grada u Đurđevcu, 29. rujna - 9. listopada 2001., autor je predstavio svoju sliku pod nazivom Zaslужena mirovina.

Slijedi njegovo predstavljanje na 4. izložbi u Osijeku - Salon fotografije Osijek 2001. održanoj u gradskoj galeriji Waldinger, od 15. do 25. lipnja 2001. sa slikom Oluja.

Autor je sudjelovao i u susjednoj Republici Sloveniji na izložbi pod nazivom Društvene razstave 2001 : crno belih in barvnih fotografij ter barvnih diapositivov koju je organiziralo Fotografsko društvo Radovljica u mjestu Radovljica.

16. svibnja 2002. Povjerenstvo za odabir najboljih radova, a koji su pristigli na natječaj županijske

Turističke zajednice za fotografiju onečišćenja ili onečišćivača na području naše županije, odabralo je najbolje u kategorijama umjetničke i dokumentarne fotografije. Josip Švaco osvojio je drugu nagradu za fotografiju Zaslужena mirovina koja je proglašena umjetničkom.

21. svibnja dodijeljene su nagrade za 5. klupsку izložbu FKK Drava koja se održala 1. lipnja 2001. u prostorijama Starog grada. Josip Švaco dobio je 3. nagradu i diplomu za rad i fotografiju Poljski put.

Završni radovi na izradi plakata tekli su u zadovoljnem druženju svih članova grupe. Učenici su svakoj izložbenoj fotografiji pridružili stihove naših poznatih spisatelja Božice Jelušić, Miroslava Dolenca Dravskog, Ane Bogat, Ivana Picera. U njihovim pjesmama sačuvan je katalog boja, mirisa i zvukova koji nas vraćaju u 4 stvarna godišnja doba koja su oživjela na fotografijama Josipa Švace.

Takov način rada razvija stvaralačke potencijale i samostalne sposobnosti učenika, potiče učenike na samostalno pretraživanje i rad u knjižnici i na

terenu. Učenici oblikuju kreativno mišljenje, razvijaju motivaciju za timski rad. Uporaba različitih metoda rada, aktivnosti, strategija te različitih izvora i pomagala kod učenika budi znatiželju i želju za stvaranjem nečeg novog i jedinstvenog. U projektu, osim knjižničarske grupe, sudjelovali su i vanjski suradnici gospodin Josip Švaco, gospoda Marijana Dragica, tehničko osoblje škole, informatičarka Davorka Hrženjak, Marijeta Troha, učenica 8. d.

Organizirano je kulturno veče u suradnji s učiteljicama gospodom Franciskom Šalamon i gospodom Radojom Tomica i njihovim razredima. 8. a i 8. d. Pozvani su gosti gospoda Marica Hasan, gospoda Edita Janković Hapavel te gospodin Josip Švaco. U toku sijela prezentirani su pano-plakati, posjetitelji su mogli razgledati postavu izložbe umjetničkih fotografija Josipa Švace, učenici KUD-a naše škole otpjevali su pjesme o Podravini i Picokima, ispričali su nekoliko

anegdota iz povijesti, prisjetili smo se Legende o Picokima, gošća Marica Hasan promovirala je svoj novi CD i otpjevala svoju pjesmu o Picokima, a na kraju uz domjenak svi gosti ovog prekrasnog druženja mogli su vidjeti kratki prilog na video-zapisu

0 Đurđevcu i razgledavati izložbu fotografija gospodina Josipa Švace.

Ovim prikazom fotografije i riječi, djeca, a i mi odrasli, približili smo se blistavoj prirodi, cvjetu u cvatu, oblaku u letu, ptici u kapljici, krošnji drveta, u osami, svaki na svoj način.

Naš grad danas postaje jako središte fotografskih događanja okupljujući u svoje okrilje fotografе iz šire okolice nekoliko gradova i mjesta. To je fenomen koji svakako zaslužuje veliku pažnju i analizu.

Poruka naših knjižničara:

Posvetite trenutak prirodi! Otkrijte njene tajne crte lica! Učite u prirodi kroz igru. Zauzmite stav u čuvanju onog što imate - uživajte u netaknutom djeliću te čarolije.

Pustite prirodu da živi!

Pogledajte prirodu i vi, drugim očima kao i mi!

Edukacija školskih knjižničara u Metel WIN-u

piše Ilija Pejić

Istodobno s informatizacijom narodnih, početkom 2000.g. započeli smo i s računalnom obradom građe u školskim knjižnicama, s jasnom vizijom stvaranja mreže knjižnica po županijama koje bi kao

kataložnih zapisa iz Metel baze (oko 500.000 zapisa), ispis bar-code naljepnica za knjige, učlanjivanje korisnika, ispis bar-code naljepnica za članove te osnove pretraživanja. Inventarizacija, stručna obrada

knjiga, ispis naljepnica za knjige, ispisi kataložnih listića te biltena prinova, popisi nakladnika, otpisi... predmet su stručnog usavršavanja šk. knjižničara u drugom dijelu edukacije. U modulu administracija pružaju im se mogućnosti evidencije računa, pregledi nabave, ispisi opomena... Na kraju ponove stečena znanja iz prethodne edukacije.

Takvi susreti su mesta stjecanja novih znanja i vještina, izmjena iskustava i uvek ugodna druženja, jer sve nejasnoće mogu biti razjašnjene uz pomoć programera gosp. D. Tkaleca i I. Pejića, voditelja ŽMS-a.

Šk. knjižničari Bjelovarsko-bilogorske županije imali su prošle godine dvije edukacije u Metelu: prvu s pet polaznika u matičnoj knjižnici u Bjelovaru (I. dio 11.1.2002., II. dio 11.4.2002.), a drugu s pet polaznika u OŠ V. Nazora u Daruvaru (I. dio 11.10.2002., II. dio 22.1.2003.). Za šk. knjižničare Virovitičko-podravske županije u 2002.g. organizirali smo edukaciju s osam polaznika: I. dio u Gimnaziji Virovitica, 22.10.2002., a II. dio u OŠ J. Kozarca u Slatini, 24.1.2003.

Edukacija šk. knjižničara BBŽ-a u Metel Winu, - OŠ V. Nazora Daruvar, 11. 10. 2002. Slijeva: Branko Časić, Mira Barberić, Janja Dorić, Ilija Pejić, Marija Magoc-Dđalić i Danko Tkalec

dijelovi većega mrežnoga sustava Metel bile i dio hrvatskoga knjižničnoga sustava a sve radi učinkovitijeg iskorištanja postojećih resursa (ljudskih potencijala, opreme, informacija i publikacija...). U ostvarenju vlastitih vizija istaknuto mjesto pripalo je stalnom stručnom usavršavanju (edukaciji) knjižničara. Program edukacija Županijska matična služba razradila je zajedno s Pointom iz Varaždina (vlasnik Metela). Do sada su bile četiri dvodijelne edukacije i kroz njih prošlo je 35 knjižničara (20 iz Bjelovarsko-bilogorske i 15 iz Virovitičko-podravske županije). Ukratko ćemo se osvrnuti na prošlu godinu i na sadržaj edukacija.

U prvom dijelu edukacije knjižničari nauče preuzimanje

Edukacija šk. knjižničara VPŽ-a u Metel Winu, I. dio, Gimnazija Virovitica, 22. 10. J2002. Slijeva: Danko Tkalec, Slavica Vitković, Jelena Avirović, Danijela Kardoš, Martina Novačić, Zorka Moslavac, Marija Verić Damir Balković i Ilija Pejić

Jadranka Slobodanec

razgovarala Ljiljana Vugrinec

knjižnice, već i stručnoga Društva. Rezultati su bili vidljivi: između ostalog, ostvarila je - kao jedina predstavnica Hrvatske! - tromjesečnu stipendiju Otvorenog društva za stručno usavršavanje u Washingtonu.

Na prijedlog Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kraljevskog Prigorja, 2000. godine prima nagrađu HKD-a za istaknute mlađe knjižničare - Eva Verona, a iste godine postaje savjetnicom za narodne

Jadranka Slobodanec savjetnica je za narodne knjižnice u Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Na tome poslu radi već dvije i pol godine, ali ovu mladu Koprivničanku (na "privremenom radu" u Zagrebu?) mnogi članovi Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kraljevskog prigorja znaju još iz vremena kada je (čak u dva manata!) bila vrlo angažirana i uspješna tajnica ovoga Društva.

Zvanjem diplomirana informatičarka, Jadranka je našla svoje prvo zaposlenje u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" u Koprivnici, što je i odredilo njenu profesionalnu budućnost. Uskoro je postala diplomirana knjižničarka, i aktivno se uključila ne samo u rad

knjižnice.

Za "Svezak" smo s Jadrankom porazgovarali o njenom sadašnjem poslu, neposrednim planovima i željama za budućnost.

SVEZAK: Možeš li, za početak, čitateljima "Sveska" pojasniti što zapravo radi Hrvatski zavod za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a što je konkretno tvoj posao, kao savjetnice za narodne knjižnice?

JADRANKA: Osnovni zadatak Hrvatskog zavoda za knjižničarstvo jest organizacija i izrada odgovarajućih studija, analiza, projekata i razvojnih programa od intresa za hrvatsko knjižničarstvo i knjižnice, a sve s ciljem njihove suradnje i međusobnog

povezivanja u djelotvoran knjižnični sustav.

Zavod je također mjesto stručne i savjetodavne pomoći za sve vrste knjižnice, kao i mjesto koordinacije programa i projekata od interesa za hrvatske knjižnice a u koje se uključuju i stručnjaci i znanstvenici iz drugih ustanova. Osim toga, Zavod se bavi organizacijom različitih oblika permanentnog obrazovanja u suradnji s drugim ustanovama.

Moj posao, kao savjetnice za narodne knjižnice, jest razvoj i matična djelatnost narodnih knjižnice, koordinacija matičnih službi, savjetodavna pomoć, stručni nadzor nad radom knjižnica, suradnja s Ministarstvom kulture i ostalim ustanovama od značenja za narodne knjižnice, organizacija raznih razvojnih projekata, izrada analize stanja narodnih knjižnica i sl.

SVEZAK: Kakve su danas - po tvom mišljenju - narodne knjižnice u Hrvatskoj? Ima li ih dovoljno, kako su organizirane? Gdje smo u odnosu, na primjer, na nama susjedne zemlje?

JADRANKA: Narodnih knjižnica u Hrvatskoj ima oko 190, a sa svim ograncima i stacionarima sveukupno je oko 300 knjižničnih jedinica. Kao zasebne jedinice vrlo su dobro organizirane, međutim još je uvijek slaba povezanost i međusobna suradnja. Mreža narodnih knjižnica pokriva oko 67% stanovništva, dakle velik je dio Hrvatske još nepokriven uslugama narodnih knjižnica.

U usporedbi sa susjednim zemljama na dobroj smo poziciji. Slovenija, na primjer, ipak ima daleko brojnije knjižnične fondove i jedinstveni knjižnični informacijski sustav, što je značajna prednost. U Hrvatskoj postoji dobra informacijska infrastruktura, ali se nove tehnologije još uvijek premalo koriste. Trebalo bi poraditi na boljoj mrežnoj povezanosti.

SVEZAK: Koje probleme u radu narodnih knjižnica u Hrvatskoj smatraš, dakle, najvećima?

JADRANKA: Smatram da su dva osnovna problema: nedovoljna inicijativa i potpora lokalne samouprave i nepostojanje cjelovitog plana razvitka

Jadrankina prezentacija iskustva iz Kongresne knjižnice i DC Public Library u Washingtonu

hrvatskog knjižničarstva, pa tako i narodnih knjižnica. Iz toga proistječe i ostali problemi: nepovezanost knjižnica na razini obrade i korištenja postojećih zbirki i izvora informacija; nepostojanje sustavnog i standardiziranog prikupljanja statističkih podataka; neujednačenost u poznavanju rada s ICT i u stjecanju novih znanja i vještina u radu s istim; nedovoljna opremljenost informatičkom opremom; premala zastupljenost novih medija u fondovima i premalo informacija na mreži. Još je uvijek 37% narodnih knjižnica u sastavu drugih ustanova ili općina, što otežava njihov razvoj.

SVEZAK: Može li se govoriti o razlikama među narodnim knjižnicama po regijama, odnosno županijama, ili je njihov razvoj ujednačen?

JADRANKA: Neke su županije, sveukupno gledajući, razvijenije od drugih, pa se te razlike očituju i u

postoje velike razlike. U Krapini i Virovitici, na primjer, knjižnice još uvijek nemaju uvjeta za matičnost.

SVEZAK: Što bi ponajprije trebalo mijenjati, odnosno popraviti, kako bi narodne

knjižnice u Hrvatskoj bolje funkcionirale?

JADRANKA: Jedan od bitnih preduvjeta boljeg funkciranja narodnih knjižnica u Hrvatskoj jest prepoznavanje njihove nezamjenjive uloge u kulturnom, znanstvenom,

obrazovnom, gospodarskom i sveukupnom društvenom razvoju (lokalne) zajednice, što uključuje i nove usluge i novi način njihova ostvarivanja.

jedan od sastanka Glavnog odbora Društva knjižničara u Bjelovaru

Zatim, potrebno je uspostaviti djelotvornu i funkcionalnu mrežu narodnih knjižnica oko jačih gradskih središta na području cijele Hrvatske, kao funkcionalnog dijela sveukupnog hrvatskog knjižničnog sustava.

Neophodno je

također utječu na razvijenost knjižničnih usluga. Razlike se očituju u brojnosti knjižničnih fondova, u organizaciji odjela i usluga, u prostoru kojim raspolažu i opremljenosti knjižnica. Među najrazvijenijim knjižnicama su županijske matične, no i tu

vjeta za ostvarivanje njihovih zadaća, pojedinačno i u mreži, čime se građanima i skupinama omogućava pristup svim izvorima znanja i informacija. I na kraju, nezaobilazno je i nadalje ostvarivati funkciju narodne knjižnice kao mjesta susreta i sastanja.

SVEZAK: Čini se da je posla puno i da ga neće biti nimalo lako obaviti! No, vratimo se malo u sadašnji trenutak: na kojim projektima trenutno radiš? Kakva je tvoja suradnja s HKD-om i u čemu se ponajviše sastoji?

JADRANKA: Prošle godine dobila sam zadatak vođenja projekta Međunarodne dječje digitalne knjižnice za Hrvatsku. To je inovativan i izuzetno vrijedan projekt u koji je za sada uključeno dvadesetak zemalja iz cijelog svijeta, a svojim

Oproštaj s kolegama u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" prije puta u Ameriku

razvijenosti knjižničarstva. Struktura naseljenosti, kao i djelatnosti koje prevladavaju u pojedinim županijama,

i osiguranje suvremene informacijske tehnologije i novih medija za narodne knjižnice kao bitnog predu-

je djelima zastupljeno i nekoliko hrvatskih autora. Trenutno radimo na promociji projekta. Nacionalna i sveučilišna knjižnica je također uključena u projekt NAPLE (National Authorities for Public Libraries in Europe) u koji sam uključena kao predstavnica Knjižnice i Hrvatske.

U Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo radimo i na organizaciji godišnjeg savjetovanja za narodne knjižnice, koje će se ove godine održati u Splitu, 2. i 3. lipnja, i to mi, osim redovitih poslova, trenutno oduzima i najviše vremena. S HKD-om surađujem preko Sekcije za narodne knjižnice. Uključena sam u rad Komisije za knjižnice usluge za osobe s posebnim potrebama, Radne grupe za pokretne knjižnice i Uredništvo HKD Novosti.

SVEZAK: Iz svega što si nam dosad ispričala, čini se kako je posao savjetnice za narodne knjižnice vrlo

dinamičan i široko aspektiran! No, imaš li među svim svojim poslovima i zadacima neke "favorite"? Što ti je najljepše raditi, a što najteže? Postoji li nešto što bi voljela promijeniti, i na koji način?

JADRANKA: Najljepše je surađivati s

bolje prihvaćali sve što je novo u struci i njihovom poslu i kad bi protok informacija bio bolji. Maksimalno i posve profesionalno zalaganje svakog pojedinca bitan je preduvjet za razvitak struke.

SVEZAK: Ne tako davno, bila si nam ne samo kolegica u knjižnici, nego i tajnica stručnoga Društva. Što ti je iz tog vremena najviše ostalo u sjećanju, po mogućnosti, u lijepoj uspomeni?!
JADRANKA: Opet su to prije svega ljudi, dobri stručnjaci, dobra organizacija i

Znamo te, naime, kao vrlo svestranu i kreativnu osobu, s posebnom sklonosću prema glazbi!

JADRANKA: Kako sam se, doista, "oduvijek" bavila glazbom na razne načine, ostala je to i sada jedna od mojih najdražih zanimacija u slobodno vrijeme. Vodim zbor mladih Eshaton u župi Močile u Koprivnici. Mladi me inspiriraju i uveseljavaju. Zajedno pjevamo, sviramo, družimo se, putujemo, nastupamo u našoj župi i drugim župama i festivalima. Dosta vremena utrošim na čitanje, ponajviše duhovne literature, a obitelj je uvijek tu za podršku i čvrsti oslonac u životnim situacijama.

SVEZAK: I na kraju - ako nije tajna! - jesli li odabrala Zagreb kao svoju konačnu destinaciju ili možda planiraš povratak u Koprivnicu??

NEKE ZNAČAJKE NARODNIH KNJIŽNICA U HRVATSKOJ

Zbog različitog stupnja razvijenosti i nejednakе dostupnosti informatičke tehnologije te pomanjkanja strategijskog plana automatizacije knjižnica, razvija se i u upotrebi je više knjižničnih programa.

Prostorni uvjeti, kao i broj stručnih djelatnika, zadovoljavaju tek nešto više od 50% hrvatskih standarda, a brojnost i struktura knjižničnih fondova također ne dosiže standarde.

Struktura sredstava za nabavu knjižne građe pokazuje da je udio osnivača knjižnica znatno manji od udjela Ministarstva kulture.

Narodne knjižnice uspješno ostvaruju svoju kulturno-animacijsku funkciju, što pokazuju njihove brojne aktivnosti, osobito tijekom Mjeseca hrvatske knjige i ljeti u županijama obalnog područja, gdje su knjižnice razvile funkciju kulturnog turizma.

U 2001. godini 305 knjižničnih jedinica posjedovalo je 1011 računala, od čega je korisnicima bilo na raspolaganju 336 (od čega 184 za pristup internetu), a zaposlenima 575 računala (329 za internet).

Pristup internetu u većini je slučajeva iniciran od strane samih knjižnica, njihovim vlastitim sredstvima i uglavnom se naplaćuje.

Posudba je automatizirana u relativno malom broju knjižnica, uglavnom županijskih matičnih i većih gradskih, a usluga međuknjižnične posudbe je vrlo malog opsega, kao i druge vrste razmjene izvora i informacija. Neki oblici koordinirane nabave i kooperativne obrade grade tek se naziru na razini određenih podsustava (županija ili pojedinog knjižničnog informacijskog sustava).

mnoštvom zanimljivih ljudi u Hrvatskoj i inozemstvu, ali je to ponekad i najteže. Lijepo je, iako i naporno, putovati i imati uvid u određeni segment struke na nacionalnoj pa i međunarodnoj razini. U svom poslu imam zadatka koji su manje zanimljivi, ali i mnogo prostora za kreativan rad. Voljela bih kad bi knjižničari

Društvo je pružalo i mislim da još uvijek pruža mogućnost za dodatno zalaganje i stručno napredovanje svakog pojedinca.

SVEZAK: Trenutno živiš na relaciji Zagreb - Koprivnica, a posao kojeg radiš često ne završava u uredovno radno vrijeme. Imaš li više uopće slobodnog vremena? Kako ga provodiš?

Jadranka u Lovranu s autoricom teksta

entuzijazam koji je postojao u Društvu u vrijeme kad sam bila tajnica. Sjećam se druženja za vrijeme priprema i organizacije naših godišnjih skupština, sastanaka Glavnog odbora, dobrih kolača i puno novih ideja!

JADRANKA: Nakon odlaska u Zagreb, otvorenila sam novim izazovima, kako u poslu, tako i u životu općenito. Zagreb je prepun raznih sadržaja svih vrsta, no uz veliki angažman na poslu nemam puno vremena uživati u njima. Sklonija sam manjoj i mirnijoj sredini. Koprivnici još uvijek smatram svojim pravim domom.

SVEZAK: Hvala ti na doista zanimljivom razgovoru i iscrpljnim odgovorima! Želimo ti puno sreće u životu i uspjeha u radu!

JADRANKA: I ja zahvaljujem uredništvu Sveske, a sve čitatelje srdačno pozdravljam!

P.S. Svi oni koji Jadranku žele još nešto pitati, mogu joj se obratiti na e-mail adresu: jslobodanac@nsk.hr ili na tel. 01/616-4076, svakog radnog dana, u vremenu 8-16 sati.

razgovor sa Zorkom Renić

Biti dobar knjižničar

razgovarala Tina Gatalica

Knjižničarstvo kao struka u fazi je velikih promjena, uvjetovanih prije svega rastućom primjenom računalnih i televizualnih tehnika, rastućom proizvodnjom knjiga i informacija, rastućim i sve raznovrsnijim potrebama korisnika te ubrzanom demokratizacijom društva. Zbog svega toga pred knjižničare, kao glavne nositelje struke, postavljaju se novi izazovi. Čini nam se da iz dan u dan imamo sve više posla, sve više zadataka, a time i potreba za novim znanjima i vještinama.

Željni mi to ili ne, naš rad i rezultati rada, naš odnos prema korisnicima izloženi su oku javnosti. I ako želimo čuti, često ćemo naići na izjave poput ovih:

- Ona je izuzetno ljubazna i uslužna knjižničarka. Uvijek se trudi odgovoriti na sve naše zahtjeve.
- Što vam vrijedi sva ta oprema i bogatstvo fonda kad to ne prati susretljiv knjižničar?
- Volim doći u knjižnicu. Tu je izvanredan ambijent za učenje.
- Ovdje se osjećam kao kod kuće.
- Teško dolazim do potrebne knjige. Ili je posudena ili je nema...

Biti dobar knjižničar, a nadam se da je to cilj svih nas, nije uvijek lako. Jer knjižničar s jedne strane mora biti upućen u sve promjene i novine koje se odnose na informacije i obradu informacija, a s druge strane mora biti upućen u rad s ljudima. Dakle, mora biti "majstor" i informacijskih i komunikacijskih vještina.

U knjižnici "Petar Preradović" u Bjelovaru imamo upravo jednu takvu "majstoricu". Ona je 2001. godine u emisiji hrvatske televizije "Svakodnevica" proglašena Najknjižničarkom u Republici Hrvatskoj.

Riječ je o Zorki Renić koja od 1991. radi u našoj knjižnici kao informator na Odjelu za odrasle.

Uvjereni da dobar primjer najbolje govori i inspirira, zamolila sam kolegicu Zorku da za "Svezak" kaže nešto o spomenutom izboru kao i o tome koje kvalitete, pojenom mišljenju, treba imati dobar knjižničar.

Prije svega bitno je reći da nisam pristalica naj-izbora.

Zašto sam ipak pristala?

Pristala sam prije svega zato što se o knjižničarima općenito malo zna i govori. Promocija struke i naše knjižnice bila je osnovni motiv.

Mislim da je mnogo najknjižničara već i u našoj knjižnici pa sam taj izbor shvatila kao predstavljanje cijelokupne naše knjižnice. Bila sam ponosna što radim u jednoj od najljepših knjižnica i željela sam da dio toga vide i ostali.

Nadalje, knjižničari moraju češće i više prihvatiću ocjene, vrednovanja, pokude i pohvale javnosti. Prečesto je dominantno mišljenje da se u našim knjižnicama izuzetno dobro radi, a da o tome nemamo pouzdanih istraživanja niti ujednačenih statističkih metoda praćenja.

Zadaća i poslovi knjižničara mijenjaju se drastičnom brzinom. Kada sam prije deset godina došla u knjižnicu, posao knjižničara se potpuno razlikovao od današnjeg.

U suvremenoj knjižnici traže se ljudi koji brzo reagiraju, brzo uče i razvijaju struku. Nekada je knjižničar bio erudit, čovjek širokog humanističkog obrazovanja. Uz pojavu računalne i komunikacijske tehnologije od knjižničara se zahtijevaju nova znanja i vještine. Bitno je da knjižničar prihvata promjene, uči

i primjenjuje nova znanja i nove tehnologije.

Osim informacijsko-komunikacijske tehnološke revolucije, bitne promjene su i u odnosu knjižničara prema korisnicima. Obrada knjiga, organizacija i čuvanje znanja nekad je bila primarna funkcija knjižničara. Danas se od dobrog knjižničara zahtijevaju i te tradicionalne vještine, ali i nove vještine rada s korisnicima.

Knjižničar mora imati razvijene komunikacijske sposobnosti. Bitna je sposobnost prevodenja korisničkog zahtjeva u jezik informacijskih izvora u knjižnici.

U našem svijetu posredovanja informacija sve je više konkurenčije i ne može se jednostavno reći: "Knjižnica je važna i kako god radili, ljudi će doći".

Naša zemlja je još uvijek u razdoblju jakih društvenih procesa, pa se od knjižničara očekuje doprinos u demokratizaciji društva. Što knjižničar može? Ponajprije može poraditi na djelotvornoj organizaciji dostupnosti knjižničnih fondova i informacija.

Bitno obilježje dobrog knjižničara je uspješna suradnja s kolegama. Zadaci u knjižnici su sve složeniji pa tako uglavnom zahtijevaju timski rad.

Mislim da knjižničar mora biti profesionalac čije su zadaće mnogo brojne. Zadaća knjižničara nije samo odgojno-obrazovna funkcija, nego i šira informacijska i općekulturološka funkcija. Knjižničar je taj po kojem se knjižnica razlikuje od zgrade punе knjiga.

Cesto se tužimo da je položaj knjižničara u društvu loš, ali prije svega smo mi koji to stanje možemo promijeniti.

Upravo o stupnju knjižničarevih općih i stručnih znanja i vještina uvelike ovisi kvaliteta i položaj naše struke.

Jiri Menzel u Bjelovaru

razgovarala **Fanika Stehna**

Slavni češki redatelj Jiri Menzel posjetio je 2. ožujka 2003. Bjelovar i stigao na završnicu "BOK-festa", a pritom posjetio udrugu hrvatskih Čeha "Češku obec Bjelovar", koja ove godine slavi 85. obljetnicu rada. Uz razgovor prigodni su program izveli zbor Katarina i folklorna skupina Češke obeci Bjelovar. Središnja knjižnica za češku manjinu priredila je Menzelu u čast, veliku dokumentarnu izložbu o kazališnom stvaralaštву bjelovarskih Čeha. Slavni redatelj u društvu Olinke Kelvmanove izjavio je: "Ovo je divno, nisam očekivao da će biti ovako počašćen. Prekrasno je što češka manjina njeguje stvaralaštvo na svom materinjem jeziku. Ovako se piše kulturna povijest..." izjavio je Jiri Menzel. Veliki umjetnik redateljskim se radom bavi od 1965. godine, no u svojim stvaralačkim mijenama okušao se i kao glumac. Od samih početaka svoje filmske produkcije, prožete idejom poetizacije stvarnosti, čvrsto je povezan s literarnim predlošcima

Bohumila Hrabala. Iz jedne takve suradnje nastao je i film po noveli Strogo kontrolirani vlakovi koji ga je učinio oskarovcem. Prava je divota da takav umjetnički kalibar postavlja kazališne predstave i na hrvatskim pozornicama (Nemoćnik u pameti, Buba u uhu, Mandragola, Budala za večeru...). Slavni Čeh osobito je čulo izoštrio za vragolasto u pričama o sporednim, naoko nevažnim sitnim usputnim događajima, koje obrađuje neopterećen teorijama, efektima i potvrđenim filmskim ostvarenjima (Striženo-košeno, Sjajni muškarac s kamerama, Selo moje malo, Svečanost visibabe, Hirovito ljeto, Ševa na koncu...) to su neki od takvih filmova.

Na pitanje kakva je situacija danas u Češkoj, što se tiče pisanja drama i scenarija, Menzel je rekao da danas ima vrlo malo kvalitetnih pisaca drama i scenarija, tako da uglavnom radi književne adaptacije.

Među ostalim, Menzel je evocirao i sjećanje na svog prijatelja književnika

Bohumila Hrabala, za kojeg kaže da mu je uvijek bio poput starijeg brata. Zanimljivo je da su njih dvojica, što se tiče životnih navika, vrlo različiti. Primjerice, kada bi naručili u nekom kafiću piće, Menzel bi pio čaj, a Hrabal bi se kao poznati pivopija pravio da ga ne pozna, jer kako jedan obožavatelj piva može sjediti s čovjekom koji pije čaj. Razgovarajući o modernom književnom trenutku, zanimalo nas je što misli jedan oskarovac o Michalu Viewegu. "Pa, ne znam što da vam kažem, on je kvalitetan pisac, a najbolji dokaz za to je što ga kritičari smatraju lošim". Menzel se izjasnio i o tome što misli o kritičarima. On smatra da su to uglavnom nepoznate osobe, koje dozive slavu tek kad im neki umjetnik razbije nos - rekao je Jiri Menzel. Na kraju našeg razgovora pitala sam ga : "Gdje trenutno radite?" - "Moji putevi su trenutno usmjereni na europska kazališta Francuske, Njemačke, Mađarske, Švicarske, Švedske i Hrvatske" •

Stručne teme

Stručni skupovi: "Knjižničarska jesen 2002."

piše Dijana Sabolović-Krajina

Od mnogobrojnih stručnih događanja koji su obilježili knjižničarsku jesen 2002., ukratko se osvrćemo na tri najznačajnija stručna skupa.

33. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva "Upravljanje promjenama u hrvatskim knjižnicama", Daruvarske toplice, 24.-27. rujna 2002.

U organizaciji Hrvatskoga knjižničarskog društva i našeg Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja, u Daruvarskim toplicama je od 24. do 27. rujna 2002. održana 33. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva pod nazivom "Upravljanje promjena u hrvatskim knjižnicama". Skupština se odvijala kroz stručni i radni dio. Stručni dio sastojao se od 15 plenarnih izlaganja, 15 paralelnih izlaganja, panel diskusije o etičkim načelima struke, izvještaja sa 68. IFLINE konferencije u Glasgovu, te izložbe 19 postera. Težište radnog dijela bilo je na izbornoj skupštini (Alemka Belan Simić izabrana je za novu predsjednicu HKD-a), te dodjeli nagrada. Raznovrsnost stručnog dijela Skupštine, te brojna izlaganja o marketingu i menadžmentu u knjižnicama, upozorile su na potrebu sustavnog i organiziranog obrazovanja u poznavanju upravljačkih oruđa i tehnika. Osnovne tonove Skupštine možda na najbolji način sumiraju naglasci iz izlaganja dr. sc. Dore SEČIĆ "Upravljanje u hrvatskim knjižnicama : prilog diskusiji o nekim suvremenimnim problemima". Suvremenu knjižnicu i njoj primjerene

upravljačke procese, kaže dr.sc. Sečić, određuje sintagma "organizacija koja uči". Organizacija je to otvorena novim oblicima djelovanja, sposobna i pripravna na kolektivno učenje, spremna na kontinuirane promjene organizacijskih procesa, a nadasve usmjerena na postizanje vrsnoće službi i usluga. Kako bi se u tome uspjelo, potrebno je sustavno primjenjivati alate za trajni menadžment: stalno provjeravati misiju (definirati temeljnu zadaću), provjeravati potrebe korisnika i postojeću situaciju, provjeravati ciljeve (svake godine ispitati potrebu novih ciljeva), te provoditi konkretne i prateće akcije, tj. uvoditi promjene. Stalno učenje je, naime, odgovor na pitanje opstanka knjižnica i knjižničara kao profesije u suvremenom okruženju u kojem su "samo promjene stalnost".

Međunarodna konferencija Narodne knjižnice u novoj Evropi 5 "UTJECAJ GLOBALIZACIJE INFORMATIZACIJE NA NARODNE KNJIŽNICE U TRANZICIJSKIM ZEMLJAMA", Zagreb, 17.-18. listopada 2002.

Ovu konferenciju organizirali su NSK, KGZ-Gradska knjižnica, Francuski institut Zagreb i Goethe instituta Zagreb. Domaći predavači i gosti iz Njemačke i Francuske održali su 9 predavanja i dva okrugla stola "Management i marketing u narodnim knjižnicama" i "Izgradnja i opremanje knjižnica".

Kao što i naziv konferencije upućuje, narodne knjižnice sagledavale su se iz rakursa globalizacije i informatizacije, kao šireg konteksta

njihovog novih zadaća i suvremenog djelovanja. Globalizacija znači sažimanje razdaljina i vremena; prilika je to za homogenizaciju svijeta i zbližavanje ljudi, ali je istovremeno praćena strahom od gubitka kulturnog identiteta društva i pojedinaca; svijet je od bipolarnog postao multipolaran. Novom informacijskom i komunikacijskom tehnologijom otvaraju se nove mogućnosti poslovanja i ponude u narodnim knjižnicama, kao i nove potrebe korisnika.

Budući da je konferencija bila fokusirana na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama, globalizacijski i informatizacijski izazovi razmatrali su se i s aspekta zajedničkih problema kao što su dosezanje standarda opremljenosti, informatička pismenost, zakonodavna podrška za uključivanje u globalizacijske i informatizacijske procese, te transformacija procesa poslovanja i upravljanja novim uslugama u narodnim knjižnicama, koje dolaze s novim medijima.

U izlaganju "Internet usluge u njemačkim narodnim knjižnicama" Barbara Lison iz Gradske knjižnice Bremen se osvrnula na pozitivne primjere primjene Interneta u njemačkim narodnim knjižnicama s težištem na posebnoj ponudi, organizaciji korisničkih usluga, organizaciji knjižničnog djelovanja i kooperativnim modelima. Knjižnice razvijaju Internet usluge i ponudu preko Interneta kako bi omogućile brzo dolaženje do informacija, te obrađuju Internet ponudu drugih. Tu treba, prije svega, istaknuti OPAC kataloge, te različite funkcije posuđivanja (npr. od kuće se rezerviraju i produžuje posudba medija). Loša strana takve usluge je manje posjetitelja u knjižnicama, pa financijerima treba prikazati i tu djelatnost, kao i broj posjetitelje homepeage jer i u to se ulaže novac i rad knjižničara. Njemačke knjižnice na Webu razvijaju usluge za slijepе, koristeći poseban računalni program. Knjižnica u Koelnu ima specijaliziranu ponudu za djecu na Internetu: prikaze knjiga i

CD-ROMova, organiziranje igara, objavljivanje glasila i tekućih informacija. U njemačkim knjižnicama sve se više uvodi e-mail servis, odnosno personalizirana ponuda direktnim komuniciranjem, tako da se u roku od 24 sata odgovara na upit putem e-mailom. Sve više maha uzima i prilično skupa komunikacija preko SMS poruka. U brizi za korisnike, cijena postaje nevažna.

Općenito gledajući, rad njemačkih javnih knjižica danas određuje hibridni karakter s obzirom na medije, orijentacija prema korisnicima i pronalaženje alternativnih izvora finaciranja, budući da su suočene s konstantnim restrikcijama u financiranju. Mjere štednje praćene su smanjenjem broja osoblja. U posljednjih 20 godina u njemačkim je knjižnicama za 50% smanjen broj radnika. Radnici se ne otpuštaju, nego se radi o prirodnom odljevu (odlazak u mirovinu). Informatizacija ne pomaže znatno u oslobođanju osoblja od tekućih poslova, već se koristi "outsourcing" kao jedna od upravljačkih tehnika - postoje specijalizirane ustanove od kojih se kupuju knjižnični katalozi kao i već signirane i tehnički obradene knjige. Ne samo da je to jeftinije od vlastite izrade, već se tako štedi na osoblju, koje se preusmjerava na rad s korisnicima. Osim toga, radno vrijeme pojedinog knjižničnog radnika se preraspodjeljuje, na pr. na rad na e-mail komunikaciji i na rad u ograncima.

Dva vrlo zanimljiva i inspirativna izlaganja održao je poznati njemački knjižničar Wolfram Henning. U prvom izlaganju predstavio je projekt "Knjižnica za Rome", koji financira Goethe institut Budimpešta. Radi se o konceptu knjižnice romske internatske Gimnazije Gandhi iz Pečuha, koji se zasniva na sljedećim postavkama: knjižnica je mjesto za provođenje slobodnog vremena i razvijanje kulturnih poticaja, kao i mjesto za dobivanje informacija od Roma i za Rome (jačanje samosvijesti Roma, mjesto okupljanja). Shodno tome, knjižnica će se sastojati od prostora za učenje, studijskog prostora, info-punkta, dijela za kulturu i slobodno vrijeme, a posebno je zanimljiva tzv. «zavičajna spilja» (odgovor na nostalgiju za domom kod najmladih; dolaze iz cijele Mađarske i rijetko putuju

doma). Ovaj pilot projekt mogao bi biti koristan za sve zemlje u kojima postoji problem socijalizacije i integracije Roma, uključujući i našu.

U drugom svojem izlaganju Wolfram Henning je govorio o aktualnoj temi suvremenog knjižničarstva, a to su inovativni knjižnični koncepti. Hibridna knjižnica, kao prijelaz od knjige do računala, bitno mijenja ponudu, no to nije sam po sebi novi koncept knjižnice. Novi koncepti knjižnice uključuju: sortiranje građe prema životnim temama (npr. Povijest i društvo, Tijelo i duh, Okoliš, Potrošnja), odnosno cijelu knjižnicu pretvaraju u svojevrsne kabinete. Drugi primjer novog knjižničnog koncepta je sortiranje građe po temama kao u velikom, dobro uređenom marketu - Biti lijep, Svjesnije živjeti, Graditi, Stanovati, Miješane teme, itd. Oba pristupa usmjereni su na prekid s dosadnom unificiranošću knjižnice. Naveo je kao primjer Gradsku knjižnicu - mediateku u Stuttgartu, gdje su mediji nalaze svrstani u različitim tematskim punktovima: Sve o kompjutorima, Slobodno vrijeme, Avanturističko učenje, Posao

- Karijera - Gospodarstvo, Putopisna literatura... Tu se provodi projekt knjižnice za mlade pod nazivom "Knjižnica u susjedstvu"; jedan njezin dio nosi naziv "Savjeti za mlade" (daje odgovore na sve što mlade zanima). "Knjižnica u kojoj se uči" pak, počiva na konceptu cjeloživotnog učenja i razvija se kao optimalna sredina za učenje, a knjižničari su tu savjetnici za učenje.

Treći primjer novih knjižničnih koncepta nalazimo u Nizozemskoj, Finskoj i Danskoj, a temelji se na četiri varijante budućeg razvoja narodnih knjižnica: cjeloživotno učenje, knjižnice kao kulturni caffei, knjižnice kao opći centri zajedničkog života, te knjižnice kao informacijske benzinske pumpe.

U svojem pledoaju za mnogostruku, raznoliku knjižnicu, gospodin Henning je apostrifirao potrebu jasne osmišljenosti takve knjižnice, pozivajući se ponovno na shemu nove knjižnice u Stuttgartu: na ulazu se nalazi kafić-zimski vrt, koji je otvoren do 23 sata; stručna literatura podijeljena je na osam velikih područja za učenje: 1) Zanimanje - Karijera - Ekonomija 2) Jezici 3) Orijentacija

na život 4) Zemlje i kulture 5) Moderna tehnika 6) Mediji i društvo 7) Sport i slobodno vrijeme 8) Stuttgart i regija. Posebnu cjelinu čini glazbena knjižnica.

Kao zanimljiv primjer naveden je i koncept buduće javne knjižnica u američkom gradu Seattleu. Arhitektonski odgovor na koncept inovativne knjižnice u odnosu na posjetitelje tu će se zasnovati na ateljeima za učenje. Ova knjižnica (zasigurno mjesto hodočašća knjižničara iz cijelog svijeta) zamišljena je kao pejzaž u kojem dominira ZNANJE, ali i mjesto gdje će se moći nešto doživjeti - knjižnica treba izgledati drugačije od uredskih zgradurina. Kretanje zgradom bit će u spiralama od 0 do 9, s predviđenim atraktivnim punktovima. U zamisli arhitektice Anne Klimat knjižnična zgrada postaje ikona u odnosu na grad - ističe zanimljivost posla knjižničara u doba brzih promjena, reflektira DUH vremena, ali i vlastitu uvjerljivost.

Savjetovanje "NARODNE KNJIŽNICE U SVJETLU PULMAN-ovi SMJERNICA", Rijeka, 15. studenog 2002.

U organizaciji Gradske knjižnice Rijeka, hrvatskog koordinatora PULMAN XT projekta, u Rijeci su se 15. studenoga 2002. okupili ravnatelji knjižnica i voditelji matičnih službi knjižnica iz svih županija RH, predstavnici Ministarstva kulture RH, Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije, kako bi se upoznali s projektima PULMAN i PULMAN - XT. Projekte financira Europska komisija unutar IST (Information Society Technology) okvirnog programa.

PULMAN (Public Libraries Mobiising Advanced Networks) je projekt koji trenutno uključuje 26 zemalja EU članova i država kandidata, dok je PULMAN XT (PULMAN EXTENSION) projekt proširen na 11 zemalja susjeda Europske unije, uključujući i Hrvatsku.

Cilj projekta je pomoći pri postizanju interdisciplinarnih potencijala javnih knjižnica, muzeja i arhiva u njihovim novim ulogama u Europi, a svrha ukazati političarima na vrijednost ulaganja u javne ustanove kao potporu za njihove vlastite strategije, uz istodobno usmjeravanje struke, odnosno menadžera usluga

na koji način razvijati stručnost te unaprijediti praksu. Rezultat projekta su smjernice namijenjene javnim knjižnicama, koje su na hrvatskom jeziku digitalno dostupne na www.pulmanweb.org

Projekt PULMAN treba promatrati u okviru šireg projekta E-Europa i informacijsko društvo za sve», kojemu su ciljevi suvremeni javni servisi (e-uprava, e-učenje, e-zdravstvo), što podrazumijeva: digitalno opismenjavanje, cjeloživotno učenje, mjesto pristupa internetu (E-točke), posebne potrebe, pristup mreži u udaljenim područjima. Narodne knjižnice imaju značajnu ulogu unutar ovog projekta, tim više što njihovu sadašnju poziciju određuje dobro poznavanje potreba korisnika, sposobljenost knjižničara za pružanje usluga i duga tradicija u posredovanju informacija. Uloga koja im se ubuduće namijenjuje odnosi se prvenstveno na računalno opismenjavanje, rad s mladima, rad s hendikepiranima i sudjelovanje u programima doživotnog učenja.

PULMAN smjernice podijeljene su na društvene, tehničke i upravljačke. Govore o sadašnjim potencijalima narodnih knjižnica u razvijanju novih usluga, navode niz dobrodošlih primjera iz prakse, informativne su kao uvid u trendove knjižničarstva u Europi, a ujedno inspirativne u smislu poticaja i ideja koje možemo primijeniti u hrvatskim knjižnicama. Kao primjer da djelujemo na tragu profesionalnih trendova u Europi spomenute su knjižnične prakse gradskih knjižnica u Zadru i Zagrebu, projekt NISKA, te rovinjski seminar «Arhivi, knjižnice, muzeji.

Savjetovanje je završeno zaključcima: na tragu smo profesionalnih trendova u Europi. Smjernice su materijal pun izvora za daljnji razvoj postojećih usluga te uvodenja novih. Kako bi građanima omogućili sudjelovanje u upravljanju u e-vladi, službene novine bi trebale biti dostupne svakom građaninu u javnim knjižnicama; kako bi se zajednici pružilo što više, potrebno je pronaći

dodatane načine pronalaženja sredstava i ljudi kako bi se zadovoljili planovi i potrebe knjižnice; započeti pripremu za uskladivanje s europskim direktivama i normama vezanim za autorsko pravo i javno posuđivanje; knjižnice bi u svim fazama planiranja trebale primjenjivati projektni pristup.

Dogovoren je i djelovanje, koje je donijelo i prve rezultate: kako bi se osiguralo besplatno pretraživanje službenih novina u javnim knjižnicama, pismo je upućeno "Narodnim novinama" d.d. i relevantnim ministarstvima; pismo je upućeno vladu podupirući ideju o civilnom služenju vojnog roka u knjižnicama, kako bi se udovoljilo potrebama i sve većim zahtjevima koje se pred knjižnice postavljaju u informacijskom društvu; potrebno je usmjeriti snage u lokalnim zajednicama za zajedničke akcije muzeja, knjižnica i arhiva u projektima u području kulturnog turizma; napraviti reviziju prijevoda smjernica i priložiti hrvatske primjere dobre prakse.

Digitalizacija građe u knjižnicama s osvrtom na digitalizaciju Hemeroteke u Gradskoj knjižnici "Franjo Marković" Križevci

piše Lovro Janeš

Što je digitalizacija?

Digitalizacija u užem smislu riječi znači pretvaranje informacija u digitalni zapis. U knjižničarstvu digitalizacijom najčešće podrazumijevamo prijenos analogna građe u digitalni format.

Pod analognom građom podrazumijevamo građu tradicionalnoj u 26 I Svezak, broj 5

tehnologiji:

- rukopise, knjige, časopise, novine, mikrofilm, grafiku, razglednice..., dok se pod digitalnom građom podrazumijeva sva građa rađena u elektroničkoj tehnologiji:
- fizički nosilac informacije je CD, DVD, disketa, magnetska traka i sli.
- "online" građa dostupna preko

računalne mreže (zbirke podataka, mrežne stranice, elektronički časopisi, diskusione grupe, digitalizirane inačice analognih publikacija...)

Zašto digitalizirati?

Prednosti digitalizacije:

- stavljanje građe na Web omogućava veću i bržu dostupnost korisnicima diljem svijeta
- mogu se izraditi visokokvalitetne kopije jer se pri umnažanju na gubi na kvaliteti
- digitalna građa (uključujući i slike) ne oštećuje se korištenjem, tj. kvaliteta s vremenom ne nestaje i ne umanjuje se uporabom

Nedostaci digitalizacije:

- Unatoč očitim prednostima, digitalizacija ima i svoje nedostatke:
- jedan od najčešćih nedostataka koje se spominje u literaturi je digitalna zaštita, tj. zaštita od uništenja, što se rješava migracijom, emulacijom, održavanjem elektroničkih arhiva te različitim kombinacijama hardvera i softvera.
 - papir, za razliku od digitalnog medija, ostaje "oku čitljiv", bez potrebe za dodatnom opremom
 - dokumenti tiskani na beskiselins-

skom papiru i čuvani u hladnom prostoru s malo vlage mogu trajati nekoliko stotina godina

- digitalizacija nije zaštita, barem ne za sada!

- digitalizacija je skupa, najviši su troškovi radne snage
- nedostatak standarda otežava digitalno pohranjivanje
- digitalizacijom se slike pretvaraju u bitove koji se zatim moraju rekonstruirati da bi se slike vidjele; pri tome se sjeno viti prijelazi na slikama mogu pretvoriti u oštре kontraste

Oprema za digitalizaciju

Mada potrebe projekta i različiti oblici originalne grade stavlju pred nas različite zahtjeve za hardware-om i software-om, najčešće digitalizacija zahtjeva sljedeću opremu:

Hardverska oprema neophodna za digitalizaciju je slijedeća: PC / Macintosh (stara ili nova konfiguracija), skener ili digitalna kamera, back-up pogon (CD pisač, zip, jaz i sli.), pisač u boji ili crno-bijeli i pristup mreži.

Četiri najčešće vrste skenera su:

- ručni
- stolni (flatbed)
- skeneri za dijapositive (dija-skeneri)
- rotacijski (drum)

Pri odabiru skenera treba obratiti pozornost na optičku rezoluciju (za web stranicu dovoljno je 72 dpi; za dijapositive i filmove min. 1200 dpi), dubinu boje, vrstu konektora (utječe znatno na brzinu skeniranja) dimenzije.

Digitalne kamere koriste se za trodimenzionalnu, krhku, lomljivu gradu i sli. i koriste se "samostojeće" digitalne kamere.

Softver neophodan za projekt digitalizacije je:

- softver za skeniranje (TWAIN - Technology without an interesting name)
- softver za obradu slike - npr. Adobe Photoshop
- optičko prepoznavanje znakova (OCR) - npr. ScanSoft OmniPage, Abby Finereader

Pri odbiru opreme treba obratiti pozornost još na: stupanj znanja i

vještine osoblja, skeniranje, organizaciju, uređivanje, označivanje i indeksiranje, prikazivanje, pohranu i prilagodavanje vrsti objekta digitalizacije.

- je li publikacija već negdje prenesena na drugi medij
- oprema i mogućnosti kojima knjižnica raspolaže
- broj potencijalnih korisnika te građe
- izvori financiranja
- vrijednost
- primjereno za široku distribuciju
- tehnička i pravna ograničenja
- razmotriti tzv. hibridnu reprografiju (kombinacija mikrofilmiranja i digitalizacije - mikrofilmiranje omogućuje sigurnost i zaštitu, a digitalizacija osigurava veću dostupnost i mogućnosti korištenja; u tom postupku digitalizacija se vrši s mikrofilma)

Suradnja među ustanovama

U projektu digitalizacije osobito je važna suradnja sa drugim ustanovama zbog:

sprječavanja višestruke digitalizacije istih djela

- razmjene iskustava s drugim ustanovama na nacionalnoj i međunarodnoj razini (AKM: Arhivi- Knj ižnice-Muzeji).

Neophodno je i praćenje projekata u ostalim knjižnicama u Hrvatskoj, a posebno u inozemstvu.

Autorska prava

Za digitalizaciju grade je mjerodavan zakon o autorskom pravu (NN 53/91 i 58/93), a posebno možemo izdvajati čl. 26 - imovinska prava autora, čl. 37. - autorovo pravo davanja odobrenja za obradu ili drugu preinaku svojeg djela, čl. 47. - popis dopuštenih radnji bez odobrenja autora i čl. 48. - popis dopuštenih radnji bez odobrenja autora i bez plaćanja naknade za korištenje.

Kriteriji za selekciju grade

Od kriterija za selekciju grade najčešće se navode:

- svojstva grade - je li grada stara ili se radi o rijetkom primjerku
- grada koja se fizički ne nalazi u knjižnici nego negdje drugdje
- fizičko stanje
- učestalost korištenja grade sada i u budućnosti
- troškovi i vrijeme potrebno za provođenje postupka
- je li potrebno zadržati izvornik
- štiti li se time izvornik od daljnje korištenja

Projekt digitalizacije

Uspjeh digitalizacije ovisi o dobro osmišljenom projektu. Zato je potrebno:

jasno definirati ciljeve i svrhu digitalizacije, razraditi metodologiju i tehniku kojima ćemo se koristiti u procesu digitalizacije, odabrati standard, sagledati trenutno stanje i buduće potrebe, predvidena sredstva i predviđeno trajanje projekta te prilagoditi projekt potrebama korisnika.

Male i srednje gradske knjižnice

U malim knjižnicama prilikom selekcije grade koja će se digitalizirati prednost ima grada koja: ima vrijednost za lokalnu zajednicu, nema širi nacionalni značaj da se izbjegne nepotrebno ponavljanje digitalizacije, ima vrijednost za korisnike (upotrebljivost, često se koristi) te stari i vrijedni primjeri u svrhu očuvanja.

Zbog sve pristupačnijih cijena tehnologije oprema za digitalizaciju je danas dostupna i malim knjižnicama, pa knjižnice sve više ulaze u projekte digitalizacije samostalno. Unatoč tome u malim knjižnicama obično nedostaje adekvatnog osoblja koje bi obavljale digitalizaciju pa se digitalizacija može povjeriti nekoj vanjskoj ustanovi ili se može obavljati u suradnji s drugim knjižnicama ili srodnim ustanovama.

Hemeroteka u Gradskoj knjižnici "Franjo Marković" Križevci

Gradska knjižnica "Franjo Marković" započela je s izgradnjom Zavičajne zbirke (vidi: www.knjiznica-krijevci.hr) i prikupljanja novinskih članaka u hemeroteku već 1975. godine. Do sada je prikupljeno oko 1800 sv. monografiskih publikacija te veliki broj serijskih publikacija, rukopisa, AV-građe, starih razglednica, polupublicirane, efemerne građe i

novinskih članaka od 1975. do 2003. godine. Tako bogata i vrijedna zbirka koju je potrebno čuvati, ponukala nas je na razmišljanje o zaštiti onog dijela zbirke koji je najugroženiji od propadanja. Vrlo je vrijedna, ali i najugroženija zbirka novinskih članaka iz razdoblja od prije 28 godina koja se čuva u mapama. Zbog zaštite i očuvanja te zbirke odlučili smo se na digitalizaciju hemeroteke.

Projekt izrade digitalizirane hemeroteke, tj. digitalizacije članaka iz dnevнog tiska (Večernji list, Vjesnik, Jutarnji list) koji se odnose na Križevce i okolicu obavlja se od prije godinu dana. Također je do sada digitaliziran na CD-ROM mediju dio najstarijih novinskih izrezaka i to za godine: 1975.- 1978. Tekstovi i slike na tom CD-ROM-u su u PDF formatu (Portable Document Format), tako da su čitljivi praktično na svakom računalu opremljenim CD uredajem. CD-ROM uključuje instalaciju potrebnog softvera i moguće ga je koristiti na PC-u, Mac-u i drugim računalima. U planu imamo digitalizaciju cjelokupne zbirke novinskih članaka (hemeroteke): od 1975. godine do danas.

Sam proces digitalizacije možemo podijeliti u nekoliko faza:

- Odabir i označavanje članaka u novinama - treba se obavljati svakodnevno i potrebno je da je jedna osoba zadužena za to.
- Izrezivanje članaka iz novina i spre-

manje - obavlja jedna osoba dva puta ili jednom mjesечно.

- Skeniranje članaka i pohrana u računalo - obavlja periodično jedna osoba s potrebnim znanjem skeniranja i obrade fotografija.

Spremanje na poseban CD-ROM radi sigurnosti - obavlja se periodično.

- Obrada slika i spremanje u oblik pogodan za korištenje na računalu ili na internetu - za sada je mali dio obrađen i spremjen na CD-ROM u PDF formatu koji mogu koristiti korisnici unutar knjižnice. U planu je osim skeniranja i OCR obrada i spremanje u HTML formatu ili nekom sličnom formatu kao i stavljanje na mrežu (Internet).

Skeniranje se radi na rezoluciji 300dpi i formatu jpeg. Rezolucija 300dpi još uvijek omogućava kvalitetno OCR očitavanje (pretvaranje slike u tekst).

Zaključak

Zbog sve niže cijene tehnologije i sve boljeg informatičkog obrazovanja knjižničara, digitalizacija je danas sve dostupnija i u srednjim i malim knjižnicama. Unatoč tome cijena digitalizacije (prije svega cijena radne snage) je još uvijek razmjerno visoka pa je prije započinjanja s projektom digitalizacije potrebno pažljivo odabrati što će se digitalizirati i odabrati odgovarajući postupak digitalizacije.

Motivacija knjižničara

piše **Zorka Renič**

Cesto se pitamo zašto neki ljudi rade mnogo i dobro, dok drugi rade što je manje moguće?! Može li se to promjeniti?!

Za sva područja ljudskog i profesionalnog djelovanja uz

sposobnosti i znanja potrebna je i motivacija. Što su zanimanja kompleksnija i zahtjevnija, to je uloga motivacije značajnija. To vrijedi i za knjižničarstvo.

Imperativ svake knjižnice postao je eksplicitno ili implic-

itno nuditi kvalitetne usluge svojim korisnicima. Motivirani knjižničari postali su ključni element razvoja kvalitetnih usluga u knjižnici, ističe J. Rowley u svom radu Motivation of staff in libraries .

U knjižničarstvu je u posljednje vrijeme vrlo aktualno uvođenje koncepta kvalitete i ukupnog upravljanja kvalitetom u knjižnicama (TQM). TQM zapravo je kultura ponašanja i djelovanja, a ne samo program i njime se nastoji promi-

jeniti odnos prema vrijednostima ustanove i ponašanju zaposlenika. Obrazovanost, stručnost, kreativnost, participacija, visoka motivacija, timski rad, odgovornost i suradnja, ključne su riječi koje uključuje TQM.

Detaljnije o motivaciji i TQM može se pronaći u radu T. Likar Motivacija in knjižnični menadžment .

A što je motivacija i što knjižničare može motivirati ?

Motivacija je sve ono što čovjeka potiče na aktivnost, što je usmjerava, određuje njezin intenzitet i trajanje.

Motivaciju je teško definirati jer na individualnu motivaciju zaposlenih, pa tako i knjižničara, djeluje niz faktora- od individualnih osobina (percepcije, očekivanja, vrijednosti, stavovi, potrebe, aspiracije, preferencije,...), potom karakteristike radne sredine, posla, a, naravno, i šira društvena okolina.

Već je potvrđeno da nemotivirani djelatnici manje rade, nisu zainteresirani za kvalitetu usluga u knjižnici, ne doživljavaju knjižnicu kao svoju ustanovu i ne vezuju za organizaciju i spremni su uvijek otići iz nje. U modernim organizacijama razvijen je velik broj strategija motiviranja zaposlenih. Većina motivacijskih strategija, po mišljenju J. Rowley, uglavnom se mogu primjenjivati i u knjižnicama , posebno nematerijalne strategije motivacije.

Od nematerijalnih strategija primjenjive su: redizajniranje i obogaćivanje posla, model menadžmenta, participacija knjižničara, priznanja i pohvale, usavršavanje, razvoj karijere i dr.

Knjižničari su navikli na prilično kruto postavljene opise i popise poslova. Međutim, pokazalo se da upravo redizajniranje poslova donosi veću motivaciju. Redizajniranje poslova obuhvaća proširenje, obogaćivanje i rotaciju poslova. Neka načela i pravila obogaćivanja posla (job enrichment) mogu se primjenjivati pri

motivaciji knjižničara. Raznolikost zadatka, autonomija pri izvršenju, kompleksnost, težina zadatka, cjelebitost, preklapanje zadatka, preuzimanje zadataka - sve su to motivirajući faktori. Rotacija posla omogućava knjižničarima iskustva na različitim poslovima . Redizajniranje posla jednostavno znači povećanje primjene i realizacije osobnih sposobnosti u radu, te poticaj i mogućnost za njihov daljnji razvoj.

Participacija označava stupanj sudjelovanja knjižničara u procesima odlučivanja o bitnim aspektima rada i poslovanja u knjižnici , a izuzetno doprinosi motivaciji i zainteresiranosti zaposlenih, potiče kreativnost, poboljšava kvalitetu odluka.

Ovisno o modelu menadžmenta (tradicionalni, model međuljudskih odnosa ili model ljudskih potencijala) ovisi i pristup motivaciji. U knjižnicama je uglavnom još uvijek zastupljen tradicionalni model menadžmenta. Vrlo je često mišljenje da knjižničari ne mogu pokazati manje motivacije nego što pokazuju - ili zato što su nemotivirani po prirodi, ili zato što je menadžment uništio i ono malo motivacije koju su imali.

U svom kratkom vodiču How to Demotivate Staff ,M. B. Line je pokazao sliku kakva je često prisutna u knjižnicama, te na humorističan način prikazao kako se može demotivirati knjižničare.

Zaposlene se lako motivira ako se ima pozitivan odnos prema njima, ako menadžeri svoje viđenje usklađuju s viđenjima zaposlenih i pokazuju pozitivnim vlastitim primjerom.

Vrlo važan je individualizirani pristup i nužno je prilagoditi strategije motiviranja prema potrebama, interesima i preferencijama onih na čiju se motivaciju želi djelovati.

Povratna informacija bitan je segment motivacije knjižničara. Ona podrazumijeva znanje ljudi

o tome kako dobro rade , koliko je njihov rad važan. Nedostatak povratnih informacija redovito frustrira te često negativno utječe na radni učinak.

Većina knjižničara u knjižnicama provede cijeli svoj radni vijek i važno je da osjećaju da je njihov doprinos značajan i da dobro rade.

Za knjižničare je od izuzetne važnosti mogućnost usavršavanja i razvoja karijere, mogućnost razvijanja novih profesionalnih i stručnih znanja i sposobnosti. Stoga je nužno sudjelovanje zainteresiranih knjižničara na seminarima, konferencijama, radionicama, tečajevima.

U knjižnicama se sve nagrade (bonuse, napredovanja, usavršavanja,...) mora stalno i vidljivo vezivati prvenstveno uz dobar rad i radne doprinose.

Temeljno polazište prakse motiviranja u današnjim organizacijama jest spoznaja da će motivacija za rad biti to veća što čovjek može zadovoljiti više svojih raznolikih potreba. Pri tome treba imati na umu da ljudi žele radom zadovoljiti više raznolikih potreba, a ne samo egzistencijalne ili one materijalnog standarda. Za motivaciju su važne i svakim danom za sve ljude postaju sve važnije, tzv. potrebe višeg reda, odnosno razvoj i potvrđivanja vlastitih sposobnosti, uvažavanje, autonomija, stjecanje određenog statusa i drugo. Knjižničarima treba omogućiti da izraze sve ove razvojne potrebe.

Što knjižničari mogu napraviti? Svaki knjižničar mora razvijati sposobnost samomotiviranja. Samomotivacija je važan aspekt emocionalne inteligencije kojoj se danas pridaje veliko značenje u postizanju uspješnosti i razvoju karijere.

Nabrojila sam samo nekoliko bitnih elemenata vezanih uz motivaciju knjižničara i nadam se da će više istraživanja i radova u budućnosti biti posvećeno ovoj zanemarenoj temi.

Zanimanje: čitatelj

Anketa o čitanosti novina i časopisa u koprivničkoj Knjižnici i čitaonici "Fran Galović"

Podravci najradije čitaju o Podravcima

pišu Josip Blažek, Danijela Petrić i Josipa Strmečki

Unašoj Knjižnici proveli smo pilot-istraživanje

putem kojeg smo željeli saznati mišljenje korisnika spram postojeće ponude časopisa u Stručno-znanstvenom odjelu, Odjelu za odrasle i Dječjem odjelu. Zanimalo nas je koje bi novine i časopise korisnici i dalje željeli čitati, koje nove naslove novina i časopisa bi željeli da Knjižnica nabavlja, te općenito želje i prijedlozi u vezi čitanja časopisa i novina. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 90 ispitanika, u svakom od navedenih odjela po 30.

Anketa je bila pisana i anonimna, a ispitanicima je postavljeno 5 pitanja, od kojih su 3 zatvorenog tipa, a 2 otvorenog. Za obradu rezultata ankete koristilo se utvrđivanje relativne čestoće u obliku postotaka. Ovdje iznosimo, zbog opširnosti pojedinih odgovora i s obzirom na veliki broj novina i časopisa, samo heke zanimljivije rezultate i usporedbe.

Na pitanje "Koje naslove novina i časopisa čitate?" u Stručno-znanstvenom odjelu, najviše ispitanika se opredijelilo za časopise prirodoznanstvene tematike: "National Geographic" 13 ispitanika (43%), "Meridijani", bivši "Hrvatski zemljopis", 10 (33%), "Ekološki glasnik", "Focus" 4 (13%), "Priroda" 3 (10%). Zatim slijedi informatički mjesečnik "Bug" 9 (30%) te službena glasila: "Glasnik grada Koprivnice" 6 (20%), "Narodne novine" 5 (17%)

i "Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije" 4 ispitanika (13%). Na kraju bilježimo šaroliki niz manje čitanih časopisa koji se bave ekonomskim, društvenim ili dnevno političkim temama kao što su "Banka", "Newsweek", "Der Spiegel", "Društvena istraživanja", te stručne časopise iz pojedinih područja kao što su "Filozofska istraživanja", "Kontura", "Oris", "Sciencia Podraviana", "Jezik", "Nagnuća", "Časopis za suvremenu povijest", "Čovjek i prostor", "Elektroničke novosti o knjižničarstvu na internetu", "Forum", "Hrvatski filmski ljetopis", "Kaj", "Književna smotra", "Republika", "Umjetnost riječi". (Nešto manje čita se i lokalni tisak, što je razumljivo, obzirom da je prvenstveno lociran na Odjelu za odrasle gdje mu je čitanost vrlo visoka).

Što se tiče dobne strukture, najviše ispitanika ankete o čitanosti u Stručno-znanstvenom odjelu su između 26 - 40 godina (40%), 41-60 (30%), 15-19 (17%) i 20-25 (13%);

18 ispitanika (60%) bilo je muškog spola, a 12 (40%) ženskog spola.

S obzirom da su korisnici Stručno-znanstvenog odjela najvećim dijelom srednjoškolci i studenti kojima je knjižna i periodička građa potrebna prvenstveno u edukativne svrhe, jasno je da je pitanje izbora i čitanosti ovisno o toj činjenici. U tom kontekstu razumljivo je da neki časopisi ili

novine nisu čitani, ali se pojavljuju u zahtjevima i popisima literature.

U Čitaonici Odjela za odrasle zastupljeni su naslovi prilagođeni interesima svih kategorija korisnika. Od 30 ispitanika 22 su bili muškog (73 %) i 8 ženskog spola (27 %). Dobna struktura ispitanika bila je sljedeća: 15-19 godina - 3 (10 %), 20-25 godina - 2 (6,7 %), 26-40 godina - 8 (26,7 %), 41-60 godina - 8 (26,7 %), iznad 60 godina - 9 (30 %). Na isto pitanje ispitanici Odjela dali su sljedeće odgovore: Od ukupno 48 naslova novina i časopisa ispitanici najčešće posežu za naslovima dnevnih novina, "Večernji list" 25 ispitanika (83 %), "Jutarnji list" 22 ispitanika (73 %), "Sportske novosti" 14 (47 %), "Vjesnik" 13 (43 %). Od tjednika najčitaniji su lokalni naslovi "Glas Podravine i Prigorja" 21 (70 %) i "Podravski list" 20 (67 %), zatim "Globus" 14 (47 %), "Feral Tribune" n (37 %), "Nacional" 11 (37 %)> "Doktor u kući" 9 (30 %), "Podravka" 9 (30 %), "Auto klub" 6 (20 %), "Umirovljenički list" 3 (10 %). Od "kulturnih" časopisa najviše se čita "Zarez" 4 (13 %), zatim "Vijenac" 3 (10 %). Za ostalim naslovima novina i časopisa u Odjelu za odrasle ispitanici rijeđe posežu.

U Dječjem odjelu (83%) ispitanika je ženskog spola, a (17%) muškog spola. Najveći broj ispitanika (57 %) pripada dobnoj skupini od 9 do 12 godina, (30 %) od 13 do 15 godina, manje od 8 godina (3 %) i više od 15 godina (10 %). Od ukupno 17 ponuđenih naslova novina i časopisa najveći broj ispitanika čita časopise namijenjene teenagerima i to "OK!" 24 ispitanika (80 %) i "Teen" 21 (70 %). Nadalje, enciklopedijski časopis za mlade "Drvo znanja" čita 13 ispitanika (43 %), a od informatičkih časopisa "Enter" 12 (40 %) i "Hacker" 5 (17 %). Od poučno-zabavnih listova za djecu najčitaniji su "Modra lasta" 10 (33 %)

%), "Smib" 3 (10 %), "Radost" i "Prvi izbor" 2 (7 %). Časopise za djecu "Zvrk" i "Miki Maus" čita 5 ispitanika (17 %) i "Diney i Mi" 4 (13 %).

Prijedlozi za nabavu novih naslova novina i časopisa su malo-brojni, a odnose se na nabavu časopisa "Mreža", "Infotrend", "PC-chip" i "Ambalažu" u Stručno znanstvenom odjelu, i časopise za žene "Glorija", "Mila", "Tena" 2 ispitanika (7 %), "Sam svoj majs-tor" i časopise iz područja sporta i poljoprivrede 4 ispitanika (13 %) u Odjelu za odrasle. Ispitani korisnici Dječjeg odjela željeli bi čitati sljedeće časopise: "Top of the pops"

10 (33 %), "Hit" 7 (23 %), "Me-ridijane" 3 (10 %), "Dječji klub" 2 (7 %), "Extra Teen", "Radost" i "Gameplay" 1 (3 %) te časopise o kućnim ljubimcima 3 (10 %).

Ispitanici su izrazili i nekoliko dodatnih želja i prijedloga vezanih uz čitanje novina i časopisa, pa tako u Stručno-znanstvenom odjelu najviše želja odnosi se na veću ponudu informatičkih časopisa, foto-časopisa, te časopisa iz područja ekonomije, poljoprivrede, sociologije, turizma i astronomije. U Odjelu za odrasle 14 ispitanika (47 %) vrlo je zadovoljno ponu-dom naslova novina i časopisa, 5 ispitanika (17%) izrazilo je želju za

većim brojem primjeraka dnevnog tiska. Posuđivanje časopisa, uzi-manje postera, veći broj pojedinih časopisa zaželjeli su ispitanici u Dječjem odjelu.

Razmatrajući anketu možemo konstatirati da su i Knjižnica i korisnici trenutno zadovoljni ponudom novina i časopisa. Kao narodna knjižnica nastojimo zado-voljiti najširi spektar želja i potreba naših korisnika za čitanjem tiska. Uvažavajući rezultate ankete već smo realizirali nabavu nekih traženih naslova ("PC Chip", "Poslovni tjednik"). I nadalje ćemo, u nabavnoj politici, uvažavati korisničke sugestije. •

Tinejdžeri koji čitaju!

piše **Danijela Petrić**

Luka Prvčić (12,5 godina)

Član Knjižnice sam već 4 go-dine i do sada sam pročitao 249 knjiga. Rado dolazim u Knjižnicu. Volim knjige i volim čitati. Pored knjiga sviđa mi se i ponuda kom-pjutorske igraonice.

Najdraža knjiga?

Čekajte! Dajte mi dva dana da razmislim. Volim čitati znanstveno-fantastična djela. Jako mi se sviđa Pullmanova trilogija "Njegove tamne tvari". Tu me oduševljava autorova vizija paralelnih svjetova i bića koja se pojavljuju. Sviđaju mi se i "Gos-podari prstenova", "Virus" i djela Julesa Vernea.

Anamarija Vargović (13 godina)

"Čitanje mi je jedini hobi ko-jeg se još nisam zasilita."

Od četvrte godine dolazim u Knjižnicu. Od 1999. g. pročitala sam 499 naslova. Obožavam knjižnicu i ona mi je omiljeno mjesto u gradu. Tu se stvarno krasno osjećam, okružena svim tim knjigama. Zaista se ugodno osjećam među takо puno knjiga, a i ljudi su krasni. Najdraža knjiga mi je "Lovac u žitu". Krasna mi je ta simbolika gdje glavni junak želi postati "Lovac" u žitu i hvatati odbjeglu djecu. Volim i knjige iz "Biblioteke za početnike" i serijal "Replika".

Petra Vukota (14 godina)

Član Knjižnice sam 3 mjeseca i za to vrijeme pročitala sam 47 naslova. Prije sam bila član bibliobusa, no od kada je bibliobus prestao voziti, učlanila sam se u Dječji odjel. Ovdje mi se jako sviđa, uredno je, a atmosfera je dobra za čitanje. Volim čitati dnevниke i lju-bavne romane. Najdraže knjige su mi "Bilješke jedne gimnazijalke", "Kći Lotrščaka" i "Allyin svijet". •

Čitamo s vama - Kako prepoznati teškoće u čitanju?

Na poticaj Sekcije za narodne knjižnice i Radne grupe za osobe s posebnim potrebama HKD-a, u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" pokrenuli smo, u Mjesecu Hrvatske knjige, akciju pod nazivom "Čitamo s vama - kako prepoznati teškoće u čitanju" namijenjenu prvenstveno djeci i roditeljima koji se susreću s problemima usvajanja i korištenja vještine čitanja - disleksijom. Akcija se sastojala od formiranja zbirke priručnika na temu prepoznavanja i prevladavanja teškoća, slikovnica s manje

teksta te tiskane većim slovima, izrade informativnih letaka namijenjenih djeci i odraslima, odabira kompjutorskih programa za pomoć pri učenju slova i brojeva i Internet stranica (na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku) o tom području. Aktivno se radilo i na informativno-edukativnom upoznavanju korisnika, prije svega prvašića, učitelja i roditelja o akciji te kako postoje djeca koja teže nauče čitati i pisati i kako im ponuditi svoju pomoć.

—Danijela Petrić

Predavanje za roditelje i sve zainteresirane

Znate li što je disleksijsija?

piše Snježana Berak

DISLEKSIJA, smetnje pri čitanju, pisanju i razumijevanju teksta, pogada oko 10 posto školske djece.

Disleksijsija nije bolest. Nije vezana uz dob, obrazovanje niti inteligenciju, naprotiv, disleksičari su često inteligentne osobe i vrlo nadarene. Disleksijsija se smatra naslijedenom u 30-50 posto slučajeva.

Disleksijsija je češća u ljevaka i češće pogoda mušku populaciju.

Disleksična djeca imaju problema u školi jer teže čitaju, pišu i računaju. Ona ne razumiju proces povezivanja zvuka i oblika slova koje se u mozgu vrlo brzo događa. Za to je povezivanje inače potrebno 10 do 20 tisućinka sekunde, a disleksičnoj djeci treba 40 do 50 tisućinka, pri čemu brkaju B i D, F i V te C i G.

Uz stručnu pomoć disleksijsija se može ublažiti i ukloniti.

Kada smo ukratko rekli što je disleksijsija, dužnost nam je izvjestiti vas i kako je to i kojim povodom kod nas krenulo, a sve u nadi da ćemo možda nekome od vas biti poticaj.

U svibnju prošle godine Nacionalna i sveučilišna knjižnica (Hrvatski zavod za knjižničarstvo), Hrvatska udruga za disleksijsiju, Hrvatsko knjižničarsko društvo (Radna grupa za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama) održali su seminar. Cilj seminara bio je uputiti knjižničare da prepoznaju djecu s teškoćama u čitanju i pisanju i ostvare direktni kontakt s logopedima iz svojih sredina kako bi zajednički pružili kvalitetniji program.

Mjesec hrvatske knjige bio je pod nazivom IGROM DO ČITANJA.

prava prilika da se progovori o ovoj temi.

Održano je predavanje za roditelje s prof. log. Biserkom Bambić, uz prigodnu izložbu literature iz fonda knjižnice i pomagala - didaktičkih igračaka iz fonda Igraonice i Igroteke.

Pozvani roditelji, učitelji svih gradskih o.š., odgajatelji u vrtićima i logopedi, mogli su nakon sažetog izlaganja sudjelovati u diskusiji.

Otvoreno je mnogo pitanja i problema, od toga da je velika potreba u školama za logopedima, pa do toga da mnogi učitelji i ne znaju kako se nositi s disleksijsom, kako pomoći disleksičnoj djeci, pa ni kako raditi s njima. Sudjelovanje troje roditelja s disleksičnom djecom, njihova nastojanja, problemi i rezultati, bilo je također od velike koristi svim sudionicima skupa.

Podijeljeni su letci s popisom izložene literature i pomagala, kao i oni o tome što je disleksijsija, broj dežurnog telefona Hrvatske udruge za disleksijsiju, a sve u cilju što boljeg upoznavanja i populariziranja problematike disleksijsije.

Jedan od prijedloga bio je čak i osnivanje ogranka Hrvatske udruge za disleksijsiju u našem gradu, ali do danas još nismo dobili povratnu informaciju, pa se prebacujemo na nastavak aktivnosti.

Kako se nismo osjećali dovoljno stručni i kompetentni za rad s disleksičnom djecom, jer to iziskuje individualni i veoma stručni rad, odlučili smo pokrenuti jedan program

LITERATURA I POMA-

GALA ZA VJEŽBANJE

- Dar disleksijsije, *Davis R. D, Braun E. M, Zagreb: Alinea, 2001.*
- Hiperaktivno dijete, *Hercigonja D. K, Buljan - Flander G, Vučković D, Jastrebarsko: Naklada Slap, 1997.*
- Djeca s teškoćama u učenju i vladanju, *Jurić-Simunčić, Priručnik za nastavnike nižih razreda 0. š., Zgb: Školska knjiga 1978.*
- Kako djeca uče matematiku, *Liebeck P, Zagreb: Educa*
- Igrom do čitanja, *Obradović-Cudina M, Zgb: Sk. knjiga, 1995.*
- Kako pomoći djetetu s teškoćama u čitanju i pisanju, *Posokhova I. (ur), Lekenik: Ostvarenje, 2000.*
- Razvoj govora i prevencija govornih poremećaja u djece, *Posokhova I. (ur), Lekenik: Ostvarenje, 2000.*
- Matematika bez suza (kako pomoći djetetu s teškoćama u učenju matematike), *Sharma M; Posokhova L (ur), Lekenik: Ostvarenje, 2001.*
- Kako djeca misle i uče, *Wood D, Zagreb: Educa, 1992.*

Kad kraljevna piše kraljeviću, Psihološki temelji učenja čitanja i pisanja, *Priručnik za učitelje, Obradović-Cudina, Zagreb: Udruga roditelja Korak po korak, 2000.*

- Dijagnostički komplet za ispitivanje sposobnosti govora, jezika, čitanja i pisanja u djece, *Priručnik, Bjelica J, Posokhova I, Lekenik: Ostvarenje, 2001.*
- Učimo opažati, *Vježbenica za vježbe opažanja i snalaženja u prostoru (4-j g.), Vučinić Ž, Zagreb: Foma*
- Mala škola, *Vježbenica za pripremu polaska djeteta u školu, Vučinić Ž., Zagreb: Foma*
- Pokaži što znaš, *Vježbenica za razvoj grafomotorike 1 (5-7 g), Hrvoj V, Puškarić K, Zagreb: Foma*
- Pokušaj nešto novo, *Vježbenica za razvoj grafomotorike 2 (6-7 g.), Hrvoj V. Puškarić K, Zagreb: Foma*
- Vježbe grafomotorike i opažanja, *Radni listovi za djecu predškolske dobi (5'7E-) > Orehevec V, Zagreb: Foma*
- Igre olovkom, *Predvežbe pisanja, (3-6 g), Philipps S, Zagreb: Foma*
- Sunčica među slovima, *Kompjuterski program za pomoći pri učenju slova, sastavljen od pet igara za djecu od 4-8 godina, j2bita, Zagreb*
- Sunčica među brojevima, *Kompjuterski program za učenje matematike, sastavljen od sedam cjelina, za djecu od 4 do 8 godina, j2bita, Zagreb*
- Robi moj prijatelju u nevolji, *CD-ROM, Igra se sastoji od trodimenzionalnog animiranog filma u kojem se izmjenjuju igre edukacijske i deduktivne naravi, Zgb: Algoritam*

Igrom do čitanja

**kao razviti vještina
čitanja kod djece od
6 do 10 godina**

radionica za roditelje

Mira Čudina-Obradović i njena knjiga "Igrom do čitanja" poslužila nam je ne samo kao naziv našeg programa već i kao knjiga vodilja.

Za početak samo takoder krenuli s radionicom za roditelje. Smatrali smo da je to nužno, kako bi se vidjelo imali zainteresiranih roditelja koji će zajedno s nama svojoj djeci omogućiti da na što bezbolniji način savladaju tehniku čitanja i pisanja, kao i sve teškoće koje bi se možda mogle pojaviti ili su se već pojavile kod prvoškolaca.

Naravno, na tu su radionicu bili pozvani svi zainteresirani, ali s nagnaskom na roditelje predškolske djece i one koja su krenula u prvi razred.

Odaziv je i ovoga puta bio jako dobar. Radionicu je vodila dipl. učiteljica gđa. Nataša Brekalo. Budući da je gđa. Brekalo roditelj koji dovodi svoje dijete u naš program za bebe, na taj smo način uspostavili i nastavili program-suradnju s roditeljima. Smatrali smo da je vrlo važno da to bude osoba koja ima iskustva u radu s djecom, što je u ovakvim radionicama i jedino ispravno.

Što je to abecedno načelo, a što predčitačke vještine, kada početi s

i sinteza kod pisanja i kod čitanja, tj. što dijete čuje "u glavi", odnosno vidi. Zatim razumijevanje napisanog i pročitanog teksta čiji je središnji proces razvoj govora (rječnika i rečenice).

Dakle, glavni preduvjet u razvoju procesa čitanja i pisanja je razvoj govora. A kako ćete pripremiti dijete za to novo učenje?

Ovaj dio napisano je dobio svaki polaznik i pod uvjetom da se toga pridržava, uspjeh je neminovan.

Svakodnevno:

- budite primjer čitanja
 - čitajte s djetetom slikovnice uz objašnjenje i neka vam ono uvijek sjedi u krilu ili uz vas
 - čitajte ako je ikako moguće uvijek u isto vrijeme
 - čitajte s djetetom pjesmice u rimi
- Nekoliko puta tjedna:*
- čitajte i objašnjavajte djetetu natpise u okolišu (izlaz, ulaz, vuci, guraj, ...)

potičite djetetovo samostalno razgledavanje slikovnica i knjiga

- igranje slovima, šaranje i crtanje
 - naglasite važnost djetetovog potpisa
- Jednom u dva tjedna:*
- posjetite s djetetom knjižnicu u kojoj će dijete samostalno razgledavati i birati onu slikovnicu koju će ponijeti kući
 - kada vi nešto čitate, dajte djetetu da gleda knjigu sa slikama, kada pišete neka i ono piše
 - razgovarajte s djetetom o knjigama, odgovarajte na njegova pitanja

Uvijek se veselite zajedničkom čitanju. Neka to bude vrijeme veselja, topline i povezanosti između vas i djeteta. Čitajte redovito 10-20 minuta uz veselje, smijeh i ljubav.

A to kako provesti raščlambu i

poučavanjem čitanja, što je s lijevorukom djecom, što čitati djeci ili zašto moje dijete ne voli čitati, sve su to bile teme.

No, koji su to procesi koji čine bit čitanja i pisanja, bili su ujedno i uvod.

Šifriranje i dešifriranje, odnosno glasovna raščlamba

sintezu, koje su u toj dobi djeci imaginare i mnogima treba sustavan rad, roditelji su vježbali s nama, na primjerima. Nadamo se da je i njima sada bilo mnogo jasnije, kako djeci proces čitanja i pisanja nije nimalo lak i koliku bi pozornost trebalo privadati njihovom pravilnom razvoju prije škole.

Igrom do čitanja

1. radionica za djecu od 6 do 10 godina

Jednom mjesečno održavali smo radionice za predškolsku djecu, kao i za prvoškolce.

Što je bilo u prvoj i kako se radilo?

Naravno da je odaziv bio odličan. Dvadesetero djece, uz zabavno druženje i kroz igru, učilo je.

Izmišljena priča KOD ZUBARA bila je nastavak teme tjedna u Igramicu.

Kod zubara

Živjeli na planetu Cistozubom mama Mira, tata Miro, mala Ema, Ena, Eva i Emil. Mama Mira i tata Miro bili su najbolji roditelji na svijetu. Stalno su se igrali sa svojom djecom. Djeca su mogla raditi što su htjela. Mogli su jesti brda čokolade, pet kila marmelade, puno sladoleda. Mogli su voziti avione, motore i automobile. Mami i tati na planet Cistozubom bilaje važna samo jedna stvar, a to je da djeca uvijek imaju čiste zube. Zubi su važni jer njima žvaćemo. Zubi su važniji govore o našoj urednosti...

Ispričana priča, ponovo se prepričavala uz razgovor o čistoći zuba, no nama su bila i vrlo važna imena koja se spominju u priči. Trebalо ih je nabrojati, a onda i napisati. Svako dijete dobilo je potrebna slova iz slovarice kako bi samostalno moglo riješiti zadatak:

EMA, ENA, EVA, MIRO, MIRA

Nakon igre sa slovima trebalo je s predloška MOJI ZUBI izrezati ili pak obojati - što je tko želio; četkicu, pastu za zube i Zub i zali-jepiti na čisti komad papira.

Djeca su veselo obavljala sve zadatke, a mi se nadamo ponovnom susretu u travnju kada im pripremamo novu igru sa slovima.

Knjige za sve

piše Zorka Renić

Svakna narodna knjižnica djeluje u okruženju određene zajednice i njena je funkcija da razvija one službe i usluge koje zadovoljavaju potrebe lokalne zajednice.

Od brojnih međunarodnih dokumenta u kojima su navedene zadaće narodne knjižnice i koji mogu biti od pomoći knjižničarima pri planiranju aktivnosti, trenutno su najaktualnije

IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Naše narodne knjižnice uglavnom slijede te smjernice. Najviše je kritika upućeno na rad naših narodnih knjižnica vezano za korisnike s posebnim potrebama. U pojedince i grupe s posebnim potrebama ubrajaju se: pripadnici drugih kultura ili etničkih grupa; ljudi s invaliditetom; ljudi koji se ne mogu kretati izvan kuće; ljudi koji borave u raznim institucijama, npr., u bolnicama, zatvorima i sli.

Osnovno je načelo narodne knjižnice da njene službe i usluge moraju biti dostupne svima, pa tako i korisnicima s posebnim potrebama. Potencijalni korisnici, koji iz bilo kojeg razloga, nisu u mogućnosti koristiti redovite knjižnične službe i usluge, imaju pravo na jednak pristup knjižničnim uslugama. Stoga knjižnica mora pronaći načina kako da učini

knjižničnu građu i usluge pristupačnim i tim korisnicima.

Narodna knjižnica "Petar Preradović" Bjelovar dosada je razvila nekoliko usluga za korisnike s posebnim potrebama.

Tako je općepoznato da je u kod nas smještena Središnja knjižnica za češku nacionalnu manjinu. Nadalje, već nekoliko godina knjižnica posjeduje knjige na Braille-ovom pismu i zvučne knjige (talking books) za slijepce.

Pri renoviranju nove zgrade, posebna pažnja se vodila oko pristupa za invalide, izgradnji dizala i sli.

Tradicionalno je dobra suradnja s domovima umirovljenika, a bibliobusna služba dostavlja knjige do najdaljenijih korisnika naše županije.

Međutim, do sada nismo govorili o još jednoj našoj akciji.

Knjižnica već nekoliko godina uspješno surađuje s lokalnim zatvorenim. Vjerujemo da zatvorenici vrijeme provedeno u zatvoru mogu, upotrijebiti i za svoj kulturni napredak i obrazovanje, što su mnogi pokazali i svojim primjerom.

Sakupili smo nešto knjiga koje bi zanimale ove potencijalne korisnike i poklonili bjelovarskom zatvoru. Uglavnom se radi o dobrim knjigama koje je knjižnica dobila za poklon, a

u svom fondu ima u dovoljnom broju primjeraka.

Poklonjen je i dio otpisanih knjiga. Otpisane knjige postale su politički problem knjižnica i glavni razlog medijskog spominjanja knjižnica. Suradnja sa zatvorom mogla bi biti jedan od modela da se dio otpisanih knjiga još uvijek koristi.

Knjige smo u nekoliko navrata poklonili i knjižnici Odgojnog zavoda Turopolje. Voditelj ove knjižnice Marijan Ređep najzaslužniji je za ovu dobru suradnju sa zavodom.

Ovakve akcije treba nastaviti, planirati, a cjelokupno bi osoblje trebalo proći osnovnu obuku za rad s osobama s posebnim potrebama.

Dobro je podsjetiti da neke od naših knjižnica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja sudjeluju u projektu "Za zatvorenike". To je projekt Autonomne tvornice kulture - ATTACK! kojom se želi skrenuti pažnja na nisku mogućnost kulturnog napredovanja zatvorenika u Hrvatskoj i posebno na katastrofalno stanje zatvorskih knjižnica. To za posljedicu ima otežanu resocijalizaciju nakon izlaska iz zatvora te uzalud potrošeno vrijeme u zatvoru. Projektu je namjera uvodenja kulture u zatvore, omogućavanje komunikacije zatvorenika s vanjskim svijetom te poticanje kreativnosti i socijalne svijesti zatvorenika. Projekt uključuje više akcija, a detaljnije možete saznati na adresi: <http://www.attack.hr/zatvorenike>.

Kako prilagoditi Web stranice osobama s posebnim potrebama?

piše Sanja Jozic

Inicijativa i suradnja prof. dr. Jadranke Lasić-Lazić i njenih suradnika s Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu s Hrvatskim savezom slijepih, rezultirala je projektom izgradnje digitalne zbirke za studente s posebnim potrebama.

Zbirka je namijenjena slijepim i slabovidnim osobama koje su done-

davno bile ograničene na posebno pripremljenu građu (Brailleovo pismo, zvučne knjige i uvećani tisk) čija je izrada skupa i spora, kao i onima koji koriste starije računalne tehnologije. Uz pomoć računalne sinteze govora (programi koji "čitaju" sve sa zaslona) slijepi osobe mogu pristupati sadržajima na World Wide Webu te na taj način jednako brzo

doći do informacija kao i ostali korisnici Interneta.

Kako bi pretraživanje Interneta bilo učinkovitije za sve osobe (prema određenim statistikama u svijetu između 10 % i 20 % populacije čine osobe s različitim posebnim potrebama, od kojih je mnogima moguće poboljšati pristup Webu prilagodbom stranica za njihove potrebe), W3C konzorcij (<http://www.w3c.org>) izrađuje razne smjernice o načinima kako prilagoditi sadržaje za sve osobe s posebnim potrebama.

Prijevod Smjernica za osiguranje pristupačnosti mrežnih sadržaja (Web Content Accessibility Guidelines: o) možete pronaći na stranici <http://www.ffzg.hr/infoz/dzs/smjer>.

Županijsko nakladništvo u 2002. godini

piše Josipa Strmečki

Nastavljujući već uhodanu praksu, Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" objavljuje novosti u nakladništvu s područja naše Županije. Radi se uglavnom o monografskim publikacijama i neknjižnoj gradi koja je sastavni dio zavičajnih zbirki naših knjižnica u Đurđevcu, Križevcima i Koprivnici. Zavičajne zbirke inače su dio svake knjižnice, čuvari baštine jednog kraja i njihova je zadaća da prikupljaju gradu koja s različitim aspekata govori o povijesti i kulturi kraja u kojem djeluju. Pri tom je važno poštivanje triju kriterija: da grada govori o kraju (Koprivničko-križevačka županija), da je tiskana ili izdana na tom prostoru i da su autori vezani uz taj kraj.

Krajem svake godine u izlozima Knjižnice upriličena je izložba, a tisak donosi opširniji zapis o našim vrijednim književnim stvarateljima i nakladnicima. I ovom prilikom upućujemo apel autorima i nakladnicima da nam dostave tzv. obvezni županijski primjerak i da nas pravodobno obavijeste o novostima u svom radu kako bi naša javnost imala potpuniji uvid u izdavačku i knjižnu produkciju Županije. Podsećamo da je županijski obvezni primjerak zakonom propisana obaveza autorima i nakladnicima da matičnoj županijskoj knjižnici besplatno i o svom trošku, dostavljaju po jedan primjerak građe (bilo da se radi o tiskovinama, audovizualnoj ili elektroničkoj gradi) radi stvaranja zavičajne zbirke (Narodne novine 105/97, čl. 37- i 38.) Obzirom

da je Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" od 1995. godine matična županijska, ostvaruje to pravo.

Evo kako je izgledala knjižna produkcija s područja đurđevačke *Pordravine*:

Ana Bogat: *Sunce na zalazu*, Molve; Bernarda Varga Babić: *Umjesto ruže*, Đurđevac; Slavko Čamba:

Drveni konjić, Zagreb, Đurđevac; Vladimir Miholek: *Čovek na mostu*, Đurđevac; Josip Pleadin: *Biografija leksikona de kroatij esperantistoj*, Đurđevac.

Na *križevačkom području* objavljeni su sljedeći naslovi:

Aleksandra Alka Baal: *Zapisi muke poginulog branitelja u izdanju*

"*Tonimir*", Var. Toplice;

Juraj Baldani: *Kruno Martinović*: slikarstvo, tiskara Varteks, Varaždin; 10 godina 15. Potrbr Križevci, Služba nakladništva Ministarstva obrane, Zagreb; Dobrovoljno vatrogasno društvo Sveti Ivan Žabno: prvih 110 godina, Sv.Ivan Žabno; Karlo Hausler: Uspomene na A.G. Matoša, Veda, Gradskna knjižnica "F. Marković" Križevci, (vidi: fotografija knjige); Nevenka Galon: Zlatna udica, vlast, naklada, Križevci; Marijan Koščević: Sjećanja, Križevci; Križevačka preparandija 1920.-1965., Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak KŽ; Žarko Miličević: Kalnički partizanski odred NOV, Vraždin: Tiva; Ivan Peklić: Župa Miholes: dobrovoljno vatrogasno društvo Miholes

Karlo Häusler

Uspomene na A. G. Matoša

Žrtve tuđine, Đurđevac; Marica Hasan: *Glas srca*, Đurđevac; Željko Kožarić: *Pesmice*, Đurđevac; Marija Marinović Ređep: *Ulica jorgovana*, Đurđevac, Cepin; Martin Mihaldinec:

1912-2002, Miholes; Nada Pomper: *Duha s duhom dušu veže*, Kajkavsko spravišće, Zagreb; Amalija Sentočnik: *Bezimeno siroče*, Križevci; Svetleći spomen: XXII.smotra dječjeg kaj-

kavskog pjesništva, Sv. Ivan Zelina; Željko Vegh: Ilustrirane znanstvene knjige u knjižnici grkokatoličke biskupije, Križevci: Matica hrvatska Križevci; Nikola Žulj: Križevci-750 godina, Veda, Križevci.

Što se tiče *koprivničkog nakladništva* izdati su sljedeći naslovi:

Annual report 2001. je monografija na engleskom jeziku o poslovanju Podravke u 2001. Izdavač je Podravka d.o.o., Korporativne komunikacije. Vesna Bosanac: Apeli dr. Vesne Bosanac, Koprivnica, Vukovar: Alineja. Sladana Cvrk Brlek: Povjetarac na mjesecu stazi, Bjelovar: Viatoni. Fran Galović: Z mojih bregov, Koprivnica: Matica hrvatska Koprivnica. Maja Gjerek Lovreković: Agora, drugo prošireno izdanje, Koprivnica: Nagnuća; Hrvatska povijest, Split: Naklada Bošković (prilog Ljetopis Hrvatske 1918.-1942. pisao je naš poznati povjesničar Rudolf Horvat); Romana lagić: Oltar svete Notburge, Zagreb: Pop & Pop; Pajo Kanižaj: Čudo u djetetu, Zagreb: Alfa; Nada Mihoković Kumrić: Vjetar kroz kosu, Velika Gorica, vlast.naklada; Janko Križanić: Priručnik 5, Koprivnica: Ergon; Elizabeta Milanović: Sve boje ljubavi, Varaždinske Toplice: Tonimir; Josip Palada: Da se ne zaboravi, Zagreb, Koprivnica: UBIUDR, INA-

Naftaplin, Alineja; Mladen Pavković: Sveti ime Vukovar, Koprivnica: Alineja, Klub veterana Domovinskog rata, INA-Naftaplin; Zvonimir Pavlek: Marketing u akciji, Zagreb: Alfa; Božidar Prosenjak: Avadio, Kópháza-Budapest: SYNEC Kft. Kulturni dječji roman Divlji konj doživio je i prijevod na mađarski, a i u strip, kojeg krase ilustracije Mate Lovrića i autorov tekst u stihovima; izdavač je Mozaik knjiga, Zagreb; Melinda Sokač: U ljubavi je čudna snaga, Koprivnica: Nagnuća; Sto vodećih hrvatskih restorana naslov je gastronomskog vodiča u kojem su svoje mjesto našli i neki koprivnički restorani pa je to razlog uvrštavanja knjige u našu Zavičajnu zbirku. Izdavač je Abisal, Ika; Đuro Sudeta: Mor; Izabrane pjesme, Zagreb: Zagrebačka stvarnost; Ivona Šajatović: Tajna ogrlice sa sedam rubina, Zagreb: Školska knjiga. (Knjiga je osvojila treću nagradu Ivana Brlić Mažuranić za 2001. godinu.) Šareni dučan postao je nezaobilazno ime kako u lokalnim okvirima tako i u domeni hrvatskog izdavaštva. U protekloj godini obavili su sljedeće naslove: Knut Hamsun: Blagoslov zemlje; Hermann Hesse: Putovanje na Istok; Uja Iljf, Jevgenij Petrov: Zlatno tele; Stanislav Jery Lec: Nepočešljane misli; Jean-Marc

Reiser: Život na friškom zraku 3; Sam Shepard: Motelski zapisi; Mjesec jastreba; J. J. Tolkien: Hobit; Darko Tipurić, Goran Markulin: Strateški savezi, Zagreb: Sinergija; Ivan Vukić: Starigrad od osnutka do danas, Koprivnica: I Vukić; Kao značajnog izdavača ističemo i Muzej grada Koprivnice s nizom kataloga od kojih neki već prerastaju u minimonografije, poput kataloga s izložbe kiparice Antonije Balić.

I za kraj, AV (audio i vizualne kasete, magnetofonske vrpce, snimljeni mikrofilmovi) i elektronička građa (kompaktni diskovi, magnetske vrpcе, diskete, baze podataka i on-line publikacije).

Tonski studio "Put svjetla" (Evangelička crkva Legrad) izdavač je nekoliko CD-a namijenjenih djeci (ali i odraslima): Velika ljubav, Posjet jednom kralju, Kako ljubav može izgnati strah te kasetu s dramatizacijom "Božićne priče" C. Dickensa.

"GOFLEX", koprivnički tonski studio, izdavač je glazbenih CD-a i kaseta: (U suradnji s UBIUDR) Z. Golob: Još uvijek ne znam neke važne stvari; El Combo: Divni Meksiko; Jazz from the Woods (u suradnji s Bilo kalnikom); Kraljice ravnice: Mene vole svi; KUD Koprivnica i Grad Koprivnica: Hrvatska škrinja. •

Kreativnost u knjižnici

Knjižnice su odavno pre-stale biti mesta posvećena isključivo znanju. Mnogi oblici kreativnosti njihovi su trajni ili povremeni stanari.

Posudbeni odjel za odrasle Narodne knjižnice "Petar Preradović" priredio je u studenom i prosincu 2002. godine dvije radionice za svoje

korisnike.

Z bog povećanog zanimanja naših korisnika za sa-mostalnu izradu nakita, odlučili smo prirediti im radionicu

posvećenu fimo masi. Dvadesetak sudionika radionice slijedili su upute voditeljice, gđe Nade Jasek, i izradili svoje prve ukrase. Odusjevljeni rezultatima,

naučenim vještinama i dobrom voljom gospođe Jasek, korisnici su nas motivirali da priredimo još jednu radionicu uoči Božića. Bila je to idealna prilika da se uz pomoć mašte i kreativnosti oblikuju božični ukrasi od žice. Mnoštvo ukrasa ukrašavali su izložbeni prostor Knjižnice tijekom blagdana i podsjećali nas na toplo ozračje ovih radionica.

— Tatjana Cifrak Kostelac

Svijet u Zagrebu

Usuradnji Gradske knjižnice Zagreb, Veleposlanstva Češke republike i Čeških beseda iz Bjelovara, Daruvara i Zagreba, te Središnje knjižnice za češku manjinu u RH, od 23.-rujna do 12. listopada 2002. godine, u okviru ciklusa "Svijet u Zagrebu", upriličeni su Dani Češke. Tri tjedna češke kulture u Gradskoj knjižnici popratila su brojna kulturna događanja, koncerti, projekcije video filmova, predavanja o kulturi, gospodarskom životu Češke, te o hrvatsko-češkim kulturnim i gospodarskim dodirima. Izložbe, projekcije, predavanja i radionice posjećivale su grupe školske i studentske mladeži te brojno građanstvo. Središnja knjižnica za češku manjinu priredila je izložbu sa 108 naslova knjiga, časopisa, umjetničkih predmeta (porculan, kristal, dj. igračke), uporabnih pred-

meta, suvenira, fotografija, postera i AV građe, ukupno 300 eksponata (dijelom iz privatnih zbirki članova

čeških beseda i veleposlanstva Češke u Zagrebu). "Dane Češke" otvorio je veliki zaljubljenik u Hrvatsku veleposlanik Jiri Kudela i to prigodom između ostalog rekao: "Ljudi nisu znali da su u počecim stvaranja

"Badela" i "Plive" bili angažirani češki znanstvenici, da su visoke škole i fakulteti stvarani zahvaljujući češkim profesorima. Češko-hrvatske veze su toliko isprepletene da ih sada neću nabrajati, jer mogao bih nekoga izostaviti, a to ne bi bilo dobro...." Na aktivnost Čeha u Hrvatskoj upozorio

je Stipe Pojatina, glasnogovornik grada Zagreba. Iznenaju veliki broj čeških institucija i udruga, zahvaljujući upravo njima, njihovom stvaralaštву u Hrvatskoj imamo bogatstvo življenja, ne samo u Zagrebu, već u cijeloj Hrvatskoj. Ispred Ministarstva kulture skupu se obratio

Dalibor Paulik i pohvalio je suradnju dviju država na području glazbe. U Hrvatskom narodnom kazalištu radili su mnogi češki glumci i operni glazbenici. Koliko je samo umjetnika završilo glazbenu školu Václava Humla? U kultutnom programu i na svečanosti otvaranja ove manifestacije predstavila se opera pjevačica Sandra Bagarić te glumci Vid Balogh i Vedran Mlikota.

•
—Fanika Stehna

In memoriam Božena Loborec (1926.-2003.)

piše Dijana Sabolović Krajina

3 siječnja 2003. godine u Koprivnici je preminula Božena Loborec, književnica, prosvjetna radnica i direktorka u mirovini Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica.

Božena Loborec rođena je 2. lipnja 1926. g. u Koprivnici. Osnovnu školu i gimnaziju polazila je u Koprivnici, a diplomirala je na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu. Kao nastavnik hrvatskog i ruskog jezika radila je u školama u Kotoribi i Koprivnici.

U koprivničkoj Knjižnici radila je kao direktorka od 1981. do odlaska u mirovinu 1988. U tom razdoblju Knjižnica je useljena u primjeren i stalni prostor u kojem se nalazi i danas, zaposleni su novi radnici, uvedene nove službe i usluge, proširena je mreža knjižnica u tadašnjoj koprivničkoj općini, otvorena su nova bibliobusa stajališta, započet je rad na sustavnom povozivanju knjižnica u Koprivnici i koprivničkom području.

Škola i knjižnica - dva su radna okruženja uz koje je nastajalo Boženino književno stvaralaštvo. Prvu pjesmu objavila je kao gimnazijalka u koprivničkom satiričkom listu Klopotec, a ozbiljnije je počela objavljivati 1968. u Republici, Kaju, Oku, Ženi, Podravskom zborniku i drugdje. Njezini radovi nalaze se u mnogim antologijama. Bila je nagrađivana. Uređivala je književni podlistak Glas-a Podravine "Ruke". Književnu afir-

maciju stekla je zbirkom kajkavske poezije "Čez mene ljudi idu" (Zagreb, 1970.), pripovijetkama za djecu "Četiri dječaka i jedan pas" (Zagreb, 1973. i 1975.), po kojima je snimljena i TV serija, romanom za mlade "Sonu stranu oblaka" (Zagreb, 1979.). Slijede satiričke pjesme "Bajkači" (Koprivnica, 1984.), zbirka pjesama "Dječak je korak do prašume" (Koprivnica, 1989.), knjiga eseja "Skriveno u riječima koprivničkih pisaca" (Koprivnica, 1994.) i knjiga poezije "Za moje blizance" (Koprivnica, 1995.). Od 1986. imala je stalnu satiričku rubriku u Glasu Podravine (kasnije Glasu Podravine i Prigorja) pod pseudonimom Ivan Husni. Izbor kolumni popraćenih autoričinim komentarima objavljen je posthumno pod nazivom "Tri ferata na čušpajz" (Koprivnica, 2003.). Bila je član Društva književnika od 1975. godine.

I nakon odlaska u mirovinu, Božena Loborec je ostala blisko vezana uz knjižnicu, knjižničare i knjižnična zbivanja. Ostala je prijatelj i podupiratelj Knjižnice u punom smislu te riječi. Knjižnica je za nju predstavljala mjerilo urbane prosvijećenosti Koprivnice, za što se zalagala tijekom svojeg života.

•
Svezak, broj 5 | 39

Šareni dućan Koprivnica

Koprivnički je "Šareni dućan" u svega nekoliko godina (knjižara je proradila krajem 1993., a nakladništvo se bavi od 1997.) postao nekom vrstom zaštitnog znaka lokalnog koprivničkog knjižarstva i nakladništva, pa i više od toga.

Zahvaljujući specifičnoj nakladničkoj produkciji, njegov dobar glas već daleko prelazi lokalne okvire, pa možemo reći kako je "Šareni dućan" danas među najpoznatijim i najrenomiranim, ali i najuspješnjim nakladnicima u Hrvatskoj. Njegove knjige mogu se naći u većini boljih knjižara diljem Hrvatske, i svuda su među najprodavanijima.

Posebno je zanimljivo kako je "Šareni dućan" jednako cijenjen u - nazovimo to tako - stručnim krugovima, među onima koji se bave knjigom (nakladnicima, piscima, knjižarima) kao i među čitateljima svojih knjiga - jednom riječu, čini se da je sa svima njima na "istoj valnoj"! U čemu je tajna?

Profesionalan i pošten pristup poslu, koji i nije samo posao, već životno opredjeljenje; iskreno i stvar-

no oduševljenje dobrom rock'n'roll glazbom; sklonost autorima i pravcima u književnosti koja je i klasična i avangardna, a pri tom i pitka i duhovita na svoj način; ljubav prema dobrom stripu; težnja za očuvanjem suvremene lokalne kulturne tradicije - neki su od glavnih sastojaka tajanstvenog recepta uspjeha "Šarenog dućana".

Utemeljitelj "Šarenog dućana" i duhovni kreator njegove poslovne vizije, Krunoslav Jajetić, poznati je koprivnički diskofil i nekadašnji omiljeni disco-jockey, jedan od velikih fanova i poznavatelja rock'n'rolla još iz doba vinila (zar je to bilo tako davno?!), omladinski novinar iz ekipa koja je osamdesetih godina prošloga stoljeća kreirala koprivničku kulturnu scenu (ne samo omladinsku!) stvarajući - između ostalog - kontroverzni LOK (Lokalni omladinski list - pandan republičkom "Poletu") i kulturnu omladinsku radio-emisiju na RKC-u, "Vruću juhu" - dva medijska projekta koja su u Koprivnici, ali i šire, obilježila svoje doba. Po njegovim riječima, "Šareni dućan" je dokaz da se - ako imaš malo sreće i

puno hrabrosti - u životu može raditi ono što voliš, a ono što si uvijek volio - u ovom slučaju, glazbu, književnost, strip - pretvoriti u posao od kojeg se može živjeti.

Kako bi jednom čovjeku samome bilo vrlo teško, da ne kažemo nemoguće, realizirati tako zahtjevne i brojne projekte kao što to radi "Šareni dućan", ovdje moramo spomenuti i izvanrednu ekipu suradnika koja sve (šefove!) zamisli provodi u djelo. Uz uvijek pomno odabrane i kvalitetne prevoditelje knjiga, i tu dolaze do izražaja brojni Koprivničanci - od Saše Husnjak, glavne organizatorice poslovanja, koja kao prava gazzarica drži (najmanje!) tri ugla "Šarenog dućana", preko prepoznatljivog i nezamjenjivog autora likovnih rješenja korica i ilustracija, Maria Tomiše, do mlade i talentirane lektorice, Nine Tadić, i drugih - ne manje važnih! - zaduženih za grafičku pripremu, oblikovanje i tisk, kao i za manje glamurozne poslove (bez kojih se ipak ne može!) kao što su rad u samom dućanu i svim popratnim djelatnostima.

Rezultat zajedničkog rada svih njih jest 29 objavljenih naslova, i još toliko otkupljenih prava za objavljivanje novih knjiga. Svaka biblioteka "Šarenog dućana" (ukupno su četiri književne: Hey Joe, Stranci u noći, Jimmy Jazz i Mali mrav - plus peta: Srećko Munja - za stripove, i šesta, Diskoteka, u kojoj je do sad objavljeno nekoliko vrijednih audio/CD i video izdanja lokalnih autora) na određeni način odražava jedinstvenu nakladničku filozofiju, i ima svoje čitatelje, što ove naslove čini nezamjenjivima na polici svake knjižnice koja želi zadovoljiti čitatelske interese svojih korisnika, pružajući im istovremeno kvalitetno i poticajno štivo.

Ako ste među onim poznavateljima dobre literature koji su već nabavili sva objavljenja djela u nakladi "Šarenog dućana", sigurno će vas obradovati podatak kako su već u tisku ili u pripremi nova izdanja Sallingera, De Quincija, Maurovića, Bukowskog...

A kad budete u prolazu kroz Koprivnicu, svakako svratite do "Šarenog dućana", sigurno ćete pronaći i nešto baš za sebe!

I. V.

**ZZC
SVEZA
5/2003**

43443

Knjižnica Križevci

ISSN 1331-8578

9 771331 857007